

БАЊАЛУЧКЕ НОВИНЕ

ОРГАН СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ САВЕЗА РАДНОГ НАРОДА-Б. ЛУКА

Год. II - Број 26

Бања Лука, 19 фебруар 1954

Примјерак дин. 10

Zborovi birača diskutuju o predlogu stambene tarife

Četiri zone — Devet kategorija — 3 do 25 dinara po kvadratu — Smanjenje tarife za podjeljene stanove

Pošto je komisija Narodnog odbora rada završila nacrt stambene tarife, predsjednik Narodnog odbora grada Banje Luke zakazao je zborove birača na kojima treba da se prodiskutuje o ovom predlogu.

Zborovi birača su već počeli da se održavaju. U sali «Krajine» održan je zbor 17, 18, 19 i 20 izborne jedinice. Njemu je prisustvovalo oko 200 birača i četiri odbornika. Prvo je pročitan nacrt odluke o stambenoj tarifi. Birači su doznali da se predlaže podjela grada u četiri zone, zatim su upoznati sa predlogom koje ulice ulaze u ove zone, i, najzad, sa kategorizacijom stanova. Tarife devet kategorija kreću se od 3 do 25 dinara po kvadratnom metru stambenog prostora.

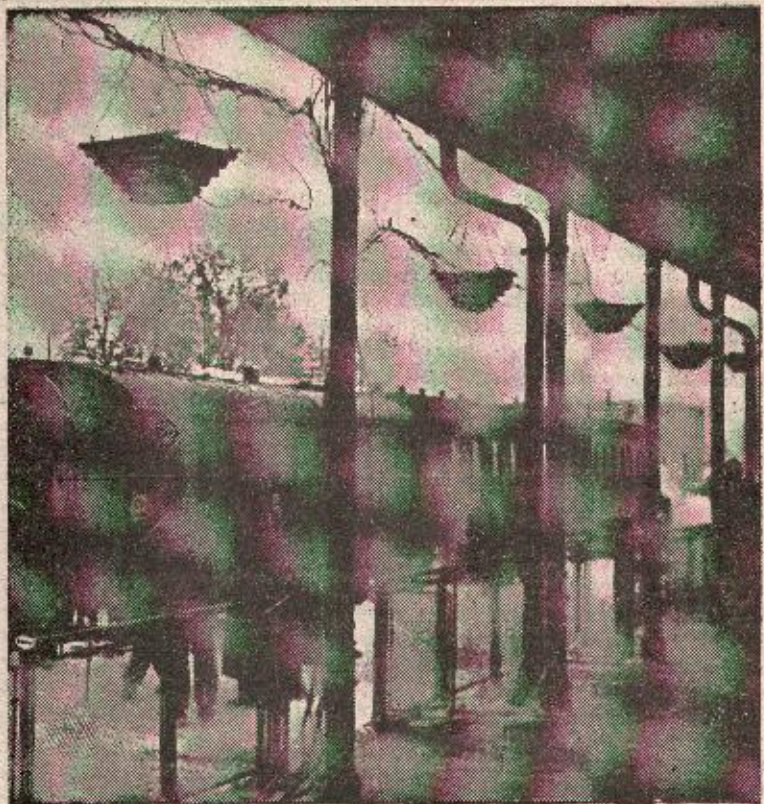
Interesovanje birača za ove tarife bilo je veliko, pa je razumljivo što su pala mnoga pitanja, umjesna i neumjesna, mnog: predlozi — prihvatljivi i neprihvatljivi. Od ozbiljnih predloga spomenućemo onaj koji traži podjelu grada na tri zone: strogi centar, centar i periferija. Smatra se da bi na ovaj način bio olakšan rad stambenim komisijama koje će vršiti kategorizaciju stanova. Zbor birača se nije složio s ovim mišljenjem.

Jedan drugi predlog, međutim, naišao je na jednodušno odobravanje čitavog zbora. To je određivanje tarife za stanove koji su, zbog stambene situacije u gradu, podijeljeni na dvije ili više porodica. Tamo stanari nemaju onaj komoditet i one uslove stanovanja

kakve u istom takvom stanu imaju ljudi koji ne dijele svoj stan. Zbor birača je stavio predlog Narodnom odboru da se u tim slučajevima — kad je stan izdijeljen na više porodica — tarifa određene kategorije umanjuje za 10%.

Mislimo da je šteta što nije stavljen na glasanje i predlog koji su neki birači stavili u vidu pitanja: nalme, u kakvu će kategoriju doći oni stanovi čiji su unutrašnji uređaji neispravni još od rata? Iznijet je primjer Vakufske palate. Zna se da tamo sve sobe imaju kaljeve peći, ali su one za

vrijeme bombardovanja bile potresene i nigdje se danas ne upotrebljavaju. Isto je i sa većinom uređaja u kupatilima: čitava zgrada ima duple prozore, bolje rečeno — mješta za dupla okna, ali prozora nigdje nema. Prostije rečeno: stan, površno gledano, spada u tu i tu kategoriju, ali stanari nemaju koristi od tih uređaja, ne svojom krivicom. U koju kategoriju odrediti taj stan: da li u onu u kojoj bi bio da je sve ispravno, ili u sljedeću nižu? To bi bilo pitanje, mislimo, koje nije raščišćeno na ovom zboru. S.

Stalni i sve brži razvitak naših socijalističkih gradova i perspektive njihovog budućeg privrednog i kulturnog razvoja kao centara budućih komunа nameću kao nužan zadatak potrebu izmjene njihovog izgleda u skladu sa zahtjevima savremenog urbanizma.

U Urbanističkom zavodu Bosne i Hercegovine razrađuje se urbanistički plan budućeg Banje Luke. Prema tom planu koji predviđa temeljnu rekonstrukciju saobraćajne mreže uključivši i željeznički saobraćaj, treba da se u narednim godinama pristupi izgradnji nove željezničke stanice na Jelić-polju koja će služiti potrebama putničkog i ranžirnog saobraćaja. Buduću stanicu vezaće sa centrom grada veliki bulevar koji će se izgraditi na prostoru sadašnjih ulica Mirka Višnjica i Fra Grge Martića sa trolebusnom linijom.

Snimak: Đ. Petek

Na slici: Banjalučka stanica

Problemi i perspektive naših komunа

PROŠLOGODIŠNJI DRUŠTVENI PLAN U PRIJEDORSKOM SREZU USPJEŠNO JE OSTVAREN

Za svega nedelju dana, oba Vijeća Sreskog narodnog odbora u Prijedoru zasjedala su dva puta. Na tim sjednicama i mnogim drugim koje su održane u prošlj godini, sve se jasnije, više i ubjedljivije osjeća kako odbornici prijedorskog sreza sa velikim interesovanjem učestvuju na sjednicama, kako rješavaju, predlažu, odbijaju i usvajaju pojedine odluke, riješenja i zaključke, kako se poslije interesuju za njihovo izvrše-

nje, kritikuju slabosti i traže objašnjenja po ovom i po onom pitanju. Sve to govori da Narodni odbor sreza kao cjelina postaje stvarni rukovodeći organ ove lokalne zajednice. Čini se da odbornici sve jasnije shvataju kako su oni dio rukovodećeg tijela svoje komunе pa se tako jedino može i tumaćiti njihovo učee u radu odbora i uspjesi odbora kao cjeline u prošlj godini.

U izvještaju koga je na jednoj od spomenute dvije sjednice podnio predsjednik Sreskog narodnog odbora u Prijedoru, drug Milan Vrhovac akcentirao je u glavnom bačeno na dvije stvari — šta je prošle godine postignuto i šta treba dalje učiniti za razvoj ovog kraja. Na svojih 27 sjednica koliko ih je održao Narodni odbor u proteklom periodu bilo je mnogo brige za izvršenje društvenog plana sreza. Rad odbora gledan bilo kroz

sjednice njegovih Vijeća, bilo kroz rad Savjeta i drugih odborskih organa u glavnom je zadovoljio. Dva su osnovna i izrazita uspjeha u radu Narodnog odbora sreza u prošlj godini. Prvo je živo praćenje tekućih problema sreza i njihovo izvršavanje a drugo analiza pojedinih posebnih problema iz oblasti industrije, privrede, kulture, zdravstva itd. i perspektivna analiza problema dotičnih grana društvenog života sreza.

Plan akumulacije rudnik Ljubija izvršio je sa 680 miliona dinara

Kad je riječ o radu lokalne zajednice za jedan određeni period, u ovom slučaju za godinu dana, taj rad se ne može posmatrati odvojeno od rada organa te zajednice. Isto tako, rad organa zajednice i napor zajednice kao cjeline ne mogu se sagledati ako se ne sagledaju uspjesi u izvršenju društvenog plana komunе, jer je taj plan polazna tačka i osnovno mjerilo stanja, napora, težnji, perspektiva i uspjeha komunе u jednom određenom periodu.

Prošlogodišnji društveni plan u prijedorskom srezu uspješno je ostvaren. Plan društvenog doprinosu u srezu, za pokriće opšte-društvenih potreba u iznosu od 988 miliona dinara, ostvaren je sa jednom milijardu i 112 miliona dinara. Analizirajući rezultate rada svakog člana lokalne zajednice, vidi se da ni tu neizostaju rezultati. Dva najveća privredna preduzeća prijedorskog sreza — rudnik Ljubija i fabrika celuloze uspješno su obavili svoje zadatke i izvršili obaveze kako prema komunі tako i prema zajednici kao cjelini.

Plan akumulacije i fondova u iznosu od oko 564 miliona dinara koliko je iznosila obaveza rudnika Ljubija, kolektiv Ljubije izvršio je sa 680 i po miliona dinara. Isto tako, kolektiv rudnika Ljubija ostvario je, i za oko 160 miliona dinara premašio, plan dohodaka u prošlj godini. Radnički savjet rudnika redovno je imao u svom programu organizaciju proizvodnje i proširenje svog rudnika novim radlištima. U Ljubiji je pred konac prošle godine otvoreno novo rudište u Novoj Litići i puštena u rad nova žičara. Intervencije koje su u ovu svrhu utrošene, kao

i u izgradnju niza drugih objekata, pribrao je kolektiv rudnika iz amortizacije i svojih fondova za slobodno raspolaganje. Ovakvih investicija Ljubija je imala oko 230 miliona dinara i utrošila ih je mahom u dalji razvoj svog rudnika i podizanje životnog standarda svojih ljudi.

I fabrika celuloze, ma da u stalnoj izgradnji, uspješno je ostvarila svoje obaveze iz prošlogodišnjeg društvenog plana.

Početkom prošle godine predviđeno je društvenim planom da kolektiv fabrike na ime akumulacije i fondova ostvari iznos od 534 miliona dinara. To je izgledalo prevelika suma i teret za kolektiv. Učinjena je primjedba Narodnom odboru koji je ovom prilikom pokazao svoju slabost i bez dublje analize usvojio preporuku da se od Savjeta za privredu Republičkog Izvršnog vijeća zatraži smanjenje stope akumulacije za fabrike, ili 108 od sto. Karakteristično je izvršenje plana akumulacije i fondova u ovom kolektivnom riku. Savjet za privredu republike odbio je ovaj zahtjev i sada se pokazalo da je to odbijanje pravilno i da je žalba fabrike i saglasnost Narodnog odbora bila pogrešna. Jer, umjesto 534 miliona dinara, kolektiv fabrike ostvario je na ime akumulacije iznos od 579 miliona dinara.

Prijedorska komunа uspješno je ostvarila i ostale elemente društvenog plana za prošlj godinu. Porez na promet i usluge znatno su premašeni dok je porez na dohodak poljoprivrednih proizvođača u malom zaostatku. Jedini slab bilans u Prijedoru i dalje pokazuje trgovina i ugostiteljstvo. Ma da

se poslije reorganizacije osjeća napredak ipak ove grane privrede daleko su od stanja kakvo bi Prijedoru bilo potrebno i za kakvo postoje objektivni uslovi.

O stanju kulture i prosvjete školstva i ostalog što je u vezi sa prosvjećivanjem naroda veoma se često raspravljalo. O tom problemu u ovom srezu raspravljali su Opštinski narodni odbori. Međutim ne može se reći da je prijedorska komunа prošle godine za pitanje prosvjete i kulture učinila ono što je trebala. Budžet za ovu

svrhu bio je u prijedorskom srezu u odnosu na ostale srezove, dosta malen. To je propust koji je kasno uočen i koga izgleda više se neće ponoviti.

Narodni odbor odvojio je prošle godine vlastita sredstva za uređenje jednog makar i manjeg zdravstvenog centra Prijedora. Taj centar već je dobio svoju fizionomiju. U gradu je uređena lijepa bolnica, zdravstvena stanica, zuba ambulanta. Uređena je zdravstvena stanica u Ljubiji i ambulanta u Kozarcu.

Svi ne shvataju komunу jednoko

Bilo je dosada a vjerovatno će biti potrebno još dugo ukazivati kako se reorganizacijom, decentralizacijom i demokratizacijom našeg života nije išlo ka tome da se stvaraju neka zasebna, zatvorena, autonomna tijela koja se danas najviše zapažaju kod izvjesnog broja privrednih organizacija. Obaveze ovih organizacija prema komunі i komunе prema opštoj zajednici danas treba da se ogleda u svim naporima i težnjama. Međutim u Prijedoru ima nepravilnih i loših pojava koje ne treba tolerisati. Prijedor je mlad industrijski grad koji i pored snažnog razvoja još uvijek ima obilježje jedne neuređene varoši sa čitavim spletom komunalnih i drugih problema.

Prošle godine u izgradnju privrede i ostalih grana utrošeno je blizu dvije milijarde dinara. Samo fabrika celuloze utrošila je oko milijardu i 600 miliona dinara, oko stotinu miliona dinara više nego što je predviđala početkom prošle godine. Pa ipak iako su ovolika

sredstva utrošena, niz objekata fabrike nije gotov i plan izgradnje u znatnom je zaostatku. Čini se, da su na nekim objektima trošena sredstva u većoj mjeri nego što je potrebno (slučaj uređenja kolonije, ulica i drugo). Ove godine treba razmisliti i dobro odvagati svaki dinar prije nego što bude utrošen.

Prijedorska komunа je obilježila jednu godinu lijepim uspjesima koji su uvod u ostvarenje njene perspektive. Ove godine Prijedor će od zajednice dobiti nova sredstva. Podizaće se novi industrijski objekti, novi stanovi, škole... Vrše se pripreme i za izgradnju nove fabrike — prve bosanske fabrike papira čiji su predračuni već gotovi. Četiri milijarde dinara, koliko treba za izgradnju ove fabrike isplatiće se brzo, ali čitava komunа treba shvatiti da izgradnja ove fabrike i niza drugih objekata nije stvar samo investitora i izvođača radova, nego stvar čitave zajednice.

A. B.

Kako da se riješi jedan od najaktuelnijih problema grada

Savjeti za privredu i socijalno staranje Narodnog odbora grada održali su u utorak 16 februara 1954 godine zajedničku sjednicu, na kojoj su raspravljali o problemu nezaposlenosti u gradu Banja Luci. Podatke o nezaposlenosti iznio je u svom referatu Stevo Gajanović šef Biroa za posredovanje rada.

Nezaposlenost je jedan od glavnih problema u današnje vrijeme u gradu Banjoj Luci. Prema podacima Biroa za posredovanje rada u Banjoj Luci danas ima 1070 nezaposlenih, od čega 480 muškaraca a 590 žena. Ovo je velik broj i naš grad ima najviše nezaposlenih od svih gradova u Republici. Od nezaposlenih 109 je na materijalnom obezbjeđenju a 296 nezaposlenih po prvi put traže zaposlenje. Ovo su uglavnom ljudi i žene sa sela, nekvallifikovana radna snaga, koja veoma teško u današnjim uslovima nalazi zaposlenje. Među nezaposlenim ima gotovo svih profesija.

Konstatovano je da neka preduzeća zapošljavaju radnu snagu sa strane, iako takve radne snage ima i među nezaposlenim u našem gradu. Tako među nezaposlenim ima i 6 tokara, dok neka naša preduzeća traže tokara putem oglasa. Takođe direktori nekih (Nastavak na 2 strani)

ОДБРАНА - КОГА И ЧЕГА?

Узгред се некад нешто може поменути, али све се узгред и не помиње. Случајно се нешто деси, али ако се случајност понавља — претставља појаву и њену суштину тада треба потражити, уколико је својим позитивним или негативним испољавањем „задрла“ дубље у живот и ако она као таква, ма и привремено, узима у свом изражају карактер вриједан помена. Да, оаде је то, по мом мишљењу, вриједно помена у питању.

Не баш ријетко и изузетно, већ и чешће, па судским претресима у завршној ријечи или у току доказног поступка, сусретамо се са једним питањем које нам изјестан, иако релативно мали број адвоката постављају, било својим ставом или ријечицама непосредније: „Постоји ли као дозвољена и оправдана у нашем кривичном поступку одбрана „по сваку цијену“, само таква која ће радићи на умањењу кривичне окривљености и то не на бази реалних, објективних фактора, него на бази измишљених, погрешно формулисаних или интерпретираних чињеница“?

Јасно је да објективност, помагане суду да у контрадикторном поступку оптужбе и одбране дође до материјалне истине, претставља објективну приципиа на којим се заснива положај адвоката — браниоца у нашем судском поступку уопште. Заузети правилан, одмјерен, објективан и праведан став за браниоца је некада и теже. Али те тешкоће нису, нити могу бити узрок за прављење грешака, које су неслобиве, не само са приципиа нашег правосуђа, већ претстављају и игнорисање нашег друштвеног система уопште. Ако има тешкоћа за адвоката они их могу отклонити и ријешити на одређене и могуће начине, па између осталог и кроз консултације и дискусије. Међутим, овдје нису у питању проблеми до којих се могло доћи због недискутовања, већ о њима би требало дискутовати.

Имао сам више примјера у пракси када ме је став појединих бранилаца коснуо, не само као заступника супротне тезе, него као грађанина социјалистичке домовине. Нису ту биле погрешке у изразима, неспретности у формулисању мисли, већ су то били ставови јасно обиљежени и разумљиво исказани. Некада је жучно вођена полемика између браниоца и свједока или је у завршној ријечи заузиман унапријед, без обзира на доказе, одређен став у ком је сва жучност браниоца била усмјерена на доказивање потпуно невиности свог клијента. Некада је у циљу доказивања невиности клијента бранилац потпуно игнорисао прописе Кривичног законика. Само из праксе банјалучког Округног суда има неколико карактеристичнијих примјера који могу до поткријепе ове констатације. Ево тих примјера:

Прије неких два мјесеца пред вијећем Округног суда у Бањој Луци одговарао је један службеник помоћне поште за пронајверу. Контролу пословања овог службеника, као надлежан орган, извршио је Народни одбор општине, утврдио пронајверу преко 50.000 динара и поднела је пријаву. Међутим, на претресу бранилац окривљеног ухватио се „као пијан цмота“ да доказује свједоку — секретару одбора да они нису били надлежни да контролишу рад његовог клијента. А када је и поред свог инсистирања осјетно тврдоглавост чињеница и излациност свог става, из срца је рекао свједоку: „Ваш сте много харили што сте извршили контролу“!

„Постигли смо доста, јер смо контролишући установу, за коју смо одговорни, открили пронајверу преко 50.000 динара и поднели смо пријаву против кривца“ — рекао је свједок секретар.

Нешто прије првог случаја пред вијећем истог суда двојицу окривљених, бивших четника, за убиство једне партизанке у току 1942 године, бранио је један други адвокат. У својој одбрани и поред потпуно доказаног подмуклог злочина, којег су извршили окривљени, бранилац између осталог доказује невиност својих клијената ријечима: „Борба је убио борца па ту и нема кривичног дјела“. Дакле, злочинци су борби и зато што су били не требају бити кажњени.

У јуно 1952 године вођен је едан већи претрес у Србу пред вијећем Округног суда из Бање Луке. Суђење је трајало неколи-

ко дана. Један од тројице адвоката на том претресу бранио је једног од окривљених, који је поред осталог био оптужен и за пронајверу, рекао је отприлике овако: „Кривична дјела која се стављају на терет мом браћенику као пронајвере, то нису и не могу бити. Да су то пронајвере или утаје, оне се не би могле ни открити“. Произилази да ова кривична дјела треба брисати из Кривичног законика.

Сматрам да изнессени примјери не претстављају банјалучку специфичност и да таквих и сличних случајева има у мањој или већој мјери и у другим мјестима. Зато и покрећем ово питање, јер водити борбу за законитост, за правилно и праведно судовање, а самим тиме и за формирање социјалистичке правне и друштвене свијести код наших грађана (који имају додира са радом судова), дужност је и наших адвоката. Ту дужност ваља поштовати знатан број адвоката, али не и сви. Међутим, да би судови у кривичном поступку постигли васпитну сврху према грађанима, која им је одређена законом, не би се више могло толерантно прелазити преко помнутих и сличних примјера, како од стране судова, тако и удружења правника и других позваних органа.

Идеолошка борба, критика, раскривања, ако је и оно потребно, па и одговарајуће административне мјере, кад је друго излишно, треба да каналишу становишта и однос овог дјела „слободних“ адвоката.

Тривнић Веселин

ОМЛАДИНСКА АКТИВНОСТ

У чему је разлог да у Врбанји нема женске омладине у организацији КО

Shvatanja o neravnopravnim odnosima između žene i muškarca još uvijek ponegdje vladaju. Ono vladalo kao nasleđe i kod dobrog broja muslimanske i hrvatske omladine u Vrbani i okolici. Ako se ima u vidu da se Vrbanja nalazi u neposrednoj blizini Banja Luke, da tu rade razne društvene i masovne organizacije onda je zaista interesantno zašto nema ženske omladine u aktivnu NO u Vrbani.

Aktivizacijom drugova iz aktivna NO a razgovarajući sa pojedinih omladinkama i njihovim roditeljima, uspješno se jedan broj omladinki aktiviziralo. Ali pojedini ne svjesni omladinci kao na pr. Čavka Smal i Karaj Hajrudin dobacivali su na sastancima razne uvrede i brutalno se ponašali prema djevojkama, tako da su one demonstrativno napustile sastanak govoreći: „Nismo mi došle da to čujemo nego nešto da naučimo“. Od tada više nisu htjele doći na sastanak, i svi su kasnije napori bili uzaludni, da se ponovo privuku u aktiv. Istina ti omladinci bili su isključeni iz aktivna NO. U tom vremenu su bili i opravdani protesti roditelja i dotičnih omladinki.

Takvo stanje je ostalo sve do prije nekog vremena kada je ponovo izvršen izbor novog rukovodstva u NO. Treba pozdraviti inicijativu drugova Vehabović Našima i Mahmutović Ramadana koji koristeći tečaj za zdravstveno prosvjeđivanje odlaze tamo i poslije nastave govore o potrebi uključjenja u organizaciju NO.

Radi ilustracije evo primjera koji govore da omladina hoće da radi i učestvuje u akcijama. Činjenica je da je jedan dobar broj ženske omladine učestvovao na radnim akcijama i kursovima samo onda ako se istoj pravilno prišlo i razgovaralo.

Posebno treba napomenuti neke stvari u vezi jednog djela hrvatske omladine u gornjoj Vrbani. Tamo neki drugovi priređuju svake subote ili nedjelje igranke koje su na prvi pogled dobronamjerne. Ali ako dublje sagledamo organizaciju tih igranki doći ćemo do zaključka da su u suštini štetne, jer se na taj način vrši odvajanje muslimanske i hrvatske omladine. Tu podvojenost su kritikovali i drugovi iz OKNO Čelinae, ali do danas nije kritika urodila plodom. Smatramo da ti »dobronamjerni« drugovi treba jednom da shvate da je vrijeme da pridruže zajednički rješavanju problema okupljanja kako hrvatske tako i muslimanske omladine i stvore jedan program sa drugovima iz aktivna NO te da dođe do međusobne saradnje i razumjevanja. Inicijativu omladinskih rukovodilaca treba prije svega da podrže drugovi iz OO SSRN Vrbanje, jer je to i njihov zadatak i treba ovo pitanje da postave na dnevni red svojih konferencija.

Posebna uloga SSRN u ovoj akciji biće u toliku veća u kol'ko se prije tom poslu sa više volje i razumjevanja. Valja napomenuti i to da se ubuduće treba izboriti da u članstvo aktivna ne treba primiti omladince koji će štetiti radu. Svaki nepravilan gest treba javno žigosati, jer će samo na taj način izbjeći negativne posljedice i proširiti redovi članstva u organizaciji.

Na ovo pitanje se može gledati i optimizmom kada se ima u vidu da se već neke omladince same uvlače u aktiv NO kao što su to osada učinile Kovačević Hafiza, ezirević Ramiza i još neke.

B. K.

Другарством се може похвалити Шешковачка омладина

Актив народне омладине у Шешковцима у србачком срезу већ има за собом много успјеха. I на акцијама и у културном раду шешковчаци су се истицали великим учешћем своје омладине. Овога љета уз помоћ СРЗ тодигао је актив Народне омладине споменик палим друговима.

Другарством се нарочито може похвалити шешковачка омладина. Без икаквог договора омладинци су одлучили да не иду на игранке када је један друг из њиховог актива умро, а исти случај се и недавно поновио. Свакако да је то био lijep пример другарства у овом добро организованом и примјерном омладинском активу.

Д. Тривнић

Савјет за привреду у Мркоњићу одржао је прошле године само једну сједницу

ЗБОРОВИ БИРАЧА КРИТИКУЈУ СЛАБОСТИ ОДБОРА

Ових дана на подручју Народне омладине градске општине Мркоњић Град, по изборним јединицама, одржани су зборови бирача, на којима је компетарисан рад одбора и његових органа. Често пута зборови бирача су држани само ради форме, али су овог пута били живљи и садржајнији. Иначе је, још увијек, присутност бирача мала. Скоро па свим зборовима једва је задовољен законски кворум, а неки су ради тога и одгађани. Има и таквих назадињака који толеришу да на збор бирача треба доћи само „претставници“ домаћинства. Социјалистички савез ухватио се у коштац са овим нападним схватањима и њих је свакодневно све мање.

Зборови бирача, нарочито посљедњи, све више користе разне форме на развијању самоуправе. Они дају низ приједлога одбору за рјешавање најважнијих питања, а истодобно критикују слаботи одбора и одборника. На подручју градске општине постоје три сеоска одбора, али је њихов досадашњи рад био веома слаб, о чему је дискутовано и на зборовима бирача. Кад се говорило о наплати пореза, обзиром да је градска општина остварила план наплате свега 80%, бирачи су критиковали одборнике Деммировић Јуру, Татаревић Едме и Јовановић Јову, који такође за прошлу годину нису платили порез, иако су они пред бирачима морално обавезни да плате први. Углавном је на овим зборовима општински одбор као целина говорио о свом раду, док су одборници појединачно веома мало истицали свој рад. Било је и таквих одборника који, иако су били ту, нису присуствовали збору бирача. Подвучено је да се зборови бирача чешће одржавају.

Поред тога на зборовима бирача дато је низ приједлога за рјешавање здравствених, културних, комуналних и других проблема мјеста. Збор бирача у граду поставио је Народном одбору да одмах приђе хигијенском уређењу клоанице, јер је

садашња клоаница пехигијенски уређена, а поред тога вода, која служи за прање меса, тече отвореним јарком, до које веома лако могу доћи заразне клице, што доводи у опасност становништво од разних заразних болести. Поред тога подвучено је да треба активирати санитарну инспекцију, пошто неки произвођачи износе на пијачу прљаве производе, који пријете инфекцијом. Обзбиљан проблем претставља набављање водом, јер неки дијелови града уопште немају воде. Донешен је закључак да се одмах приђе проучавању и овог питања, како би се рјенио и овај проблем. Истакнуто је да треба из града уклонити све тојове и спремишта оваца, јер се и тиме нарушава хигијенски изглед града. У Мајдану, Ођунама и Чирековцу допјели су закључак да се одмах приђе изградњи водовода и доводу воде у село. На већини зборова бирача говорено је о начину унапређења пољопривреде, а нарочито сточарства и воћарства, и да се одмах у ту сврху приђе набавци средстава за прскања воћњака. Инсистирао је да се у села упуте пољопривредни стручњаци, који би пружили помоћ сељацима па приједлим позитивних метода за унапређење пољопривреде. Такође је на овогодисним зборовима говорено и о изградњи сеоских путева, наплати пашарине, шумске таксе итд. А у граду је истицао питање уређења града и градских улица.

Кроз извјештај одбора види се да је Савјет за привреду при Народном одбору градске општине слабо радио, јер је у прошлој години одржао свега једну сједницу. Али ни Савјет за комуналне послове није ништа боље радио. О томе нема бар доказа, јер нису водили сједничке записнике. Градска општина, иако има 8 подручја зборова бирача, у прошлој години одржала је свега 14 зборова. То нам говори да су зборови бирача држани одвећ ријетко. Било је низ слабости у расподјели станова и стамбених просторија, о чему се такође дискутовало на зборовима бирача.

Напомињем да је у станици Залуђани одмах други дан почето са ложењем, а да нису тражена никаква одобрења од стране Дирекције, јер уствари нису била ни потребна. Али шта је са станицама у Мишићима, Рамићима и Пискавићима? Крајње је вријеме да неко од надлежних поведе рачуна о проблемима који се на овом дијелу друге дешавају, а neodgovorne службенике позове на одговорност.

(Prenos sa 1 strane)

preduzeća zapošljavaju radnike i službenike u svoja preduzeća, ne obračunajući se Birou sa upitom da li ima raspoložive radne snage, iako su na sastanku koji je održan prije nekoliko mjeseci obećali, da će zaposlijavati radnu snagu samo putem Biroa.

Na sjednici je zaključeno da se ovom problemu pristupi sa svom ozbiljnošću, pošto je on prerastao u krupan politički problem, te da se zainteresuju kolektivi u rješavanju pitanja nezaposlenosti. Da bi se ovo pitanje moglo pravilno riješiti Savjeti će predložiti Vijeću proizvođača Narodnog odbora grada da iduće nedjelje održi sjednicu, na kojoj bi se raspravljalo samo pitanje nezaposlenosti, a zatim i jedan širi sastanak sa predsjednicima radničkih savjeta i direktorima, pa da odbornici Vijeća proizvođača na zborovima birača upoznaju kolektive sa ovim problemom, tražeći od kolektiva podršku u rješavanju pitanja nezaposlenosti.

A. F.

Неке станичне чекаонике уопште се не ложе

Radnici i službenici sa područja narodnih odbora Zalužani i Ivanjska prisiljeni su u zadnje vrijeme da stoje duže vremena vani pred staničnim zgradama u Zalužanima, Ramićima, Mišinom Hanu i Piskavici i to sve iz razloga što nisu osposobljene чекаонике, а уколико јесу унутра се не ложи. Већи број радника и службеника obratio se drugu Ljubu Grujiću članu Vijeća proizvođača s molbom da skrene pažnju odgovornom osoblju na željeznici na ove propuste. Tim povodom dobili smo napis drugu Grujića u kome kaže pored ostalog:

»U zadnje vrijeme vozovi obično zakašnjavaју po pola sata a nekad i više, а radnici nemaju gdje da се eklone od nevremena i hladnoće, već се razmještaju po privatnim kućama. Na nekim stanicama kao što su Zalužani, Ramići, Mišić Han i Ivanjska nisu potpunosti

osposobljene чекаонике. U mnogim od njih се не ложи. I sada, kada је vrijeme da dođe od izražaja briga željezničkog osoblja za bezbjednost i sigurnost putnika na željeznici nje nema.

Tako sam se jednom prilikom obratio službeniku željezničke stanice u Zalužanima drugu Karliću da mi objasni zašto се не ложи u чекаоници kada imaju u kutu peć i ugljen, а он је odgovorio: »Nemamo porove za peć, а дирекција не дозвољава ложење«. А kasnije mi је priznao да је дирекција dala gerivo za чекаонике. Iz svega ovoga proizlazi да za ovakovo stanje na nekim stanicama не snosi odgovornost дирекција željeznica već odgovorni službenici na ovim stanicama.

Ništa bolje stanje nije ni u Ramićima čija је чекаоника величине

3 metra. Pod је od betona а od peći нема ni govora. Drug Karalić mi је saopštio да su sve peći sa ove i druge stanice odnesene na stanicu Predgrađe po naređenju šefa stanice. U samoj stanici stajuje један željezničar koji ima svoju kuću nedaleko, а prostorije koje on koristi mogle bi се iskoristiti za чекаонике.

Napominjem да је u stanci Zalužani odmah drugi dan početo sa loženjem, а да nisu tražena никаква odobrenja od strane Дирекције, јер ustvari nisu била ni potrebna. Ali šta је sa stanicama u Mišićima, Ramićima i Piskavici? Крајње је vrijeme да неко od nadležnih поведе račuна о propustima koji се на овом дијелу друге дешавају, а neodgovorne службенике pozove на odgovornost.

Ovdje žive budući livci...

(REPORTAŽA IZ DOMA »LEDE KARABEGOVIĆA«)

Iz Doma »Edhema Lede Karabegovića« dopiru čak na ulicu zvuci neke melodije, koju po hodnicima razne zvučnice domske razglasne stanice. Unutra neobična živost. Evo razloga tome. Stigosmo baš na vrijeme da prisustvujemo šahovskom meču između pitomaca ovog i pitomaca Muškog srednjoškolskog doma. Šahovska sekcija je vrlo aktivna i ovo joj nije prvi susret. Tako su nedavno održali još dva susreta sa srednjoškolicima iz drugih domova.

U Domu je smješteno preko 80 pitomaca — većim dijelom djeca palih boraca. Oni se nalaze pod starateljstvom pojedinih odbora sa terena Bosanske Krajine. Ipak, najveći dio je sa terena banjalučkog srca, Uprava Doma nastoji, a to je i njen glavni cilj, da omogućiti ovoj djeci svestrani razvitak i završavanje jednog zanata. U tome se ogleda briga naše narodne vlasti za djecu izginulih boraca.

Ovdje žive budući livci iz preduzeća »Boris Kidrič«, pa učenici iz Tvornice duhana, obučari i kožari iz Tvornice obuće, građevinci iz preduzeća »Krajina« i »Pavao Radan«, električari iz »Instalatera« i automehaničari iz »Remonta«, a ima i drugih.

Stručnom i opštem obrazovanju učenika poklanja se u ovom domu velika pažnja. U tom pogledu nalazilo se na razumjevanje kod preduzeća u kojima izučavaju znanje učenici ovoga doma. Samo preduzeće drvne industrije »Vrba« dalo je u prošloj godini preko 190 hiljada dinara za potrebe doma. Tvornica duhana iz Banje Luke dala je, što u novcu, što u stručnim knjigama i neophodno potrebnim sredstvima za očiglednu nastavu, 50 hiljada dinara. To je najbolji dokaz velikog interesovanja u preduzećima našeg grada za razvitak i pravilan odgoj mladih stručnih kadrova.

Velika je pomoć i organa narodne vlasti. Tako je od Republičkog Savjeta za narodno zdravlje i socijalnu politiku dobijeno u gotovu novcu, te odjeći i obući, a djelomično i u hrani oko milion dinara.

VELIKI USPJESI U UČENJU I BOGAT KULTURNI ŽIVOT

Na kraju prošle godine pitomci ovoga doma pokazali su zavidne rezultate u učenju. Rezultat od 100% prolaznih je bilans samoprijemnog rada ovog kolektiva, na kome bi mu mogli pozavidjeti mnogi domovi. Zalaganje učenika a isto tako nastavnog kadra, te vaspitaca u domu, bilo je na visini. Po konačnim ocjenama, kako u učenju, tako i vladanju, većina pitomaca ima odlične i vrlo dobre ocjene.

Vrlo je živ i raznovrstan kulturno-zabavni i fiskulturni život u Domu. U Domu postoji i radi kulturno-umjetničko društvo »Mladi maštor«, koje pronalazi raznovrsne forme kulturno zabavnog života u radovima mladih. Aktivne su dramska, folklorna, recitatorska i neke druge sekcije. Za rad sa dramskom sekcijom angažiran je jedan član drame Banjalučkog pozorišta. Dosada je spremljeno nekoliko komada i dato više priredbi u Domu, kojima su pored pitomaca ovog prisustvovali i pitomci drugih domova u gradu.

Sada pripremaju program koji će otiskati od dosadašnjih. Nalaze se da će imati mogućnosti da se pretstave u širem krugu gledalaca.

U kulturno-zabavnom životu otišlo se daleko. Tu je biblioteka sa priličnim brojem odabranih knjiga, dnevna i nedeljna štampa, Klub Narodne tehnike i razni fiskulturni rekviziti. Tako su mnogi pitomci u prošloj godini naučili igrati stoni tenis, a u ljetnim danima živ je rad u sekcijama fudbalera, odbojkaša i košarkaša.

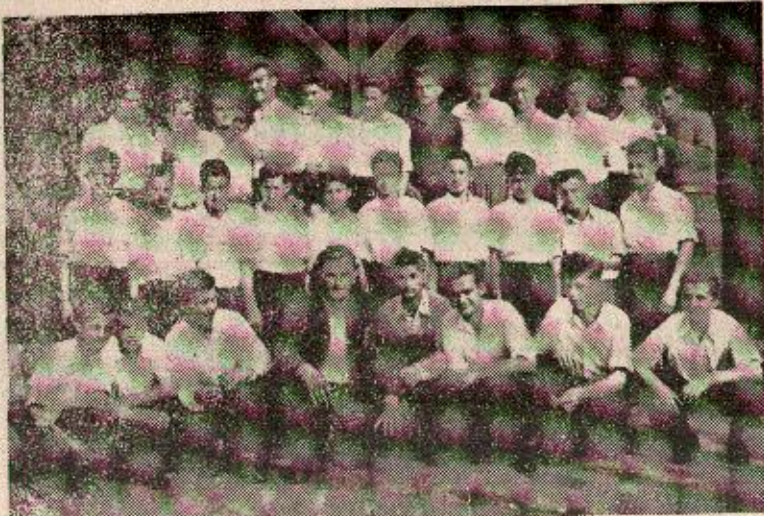
U toku protekle godine Uprava doma organizirala je nekoliko ekskurzija i jedan boravak na moru od mjesec dana. Bilo je i nekoliko posjeta većim radničkim kolektivima. Takove posjete pitomci su koristili za upoznavanje procesa proizvodnje, a kasnije mnoge novine prenijeli na radna mjesta gdje izučavaju zanat.

ŠTA JOŠ TREBA URADITI

Da bi ti uspjesi bili veći i srazmjerni snagama ovog kolektiva — moraće se još mnogo toga uraditi pa da se može kazati da je sve u redu i dobro. Tako se između ostalog osjeća i velika potreba za nekoliko prostorija koje bi isključivo služile za kulturno-prosvjetni rad. Sve probe, sastanci i konfe-

rimena onih koji su svojim zalaganjem i samopožrtvovanim radom zaduzili ovaj Dom. To su bravari Vučenović Petar i Marjanović Petar, stolari Topić Milutin i Kajkut Mile, automehaničar Konjević Mišo i radio-mehaničar Babić Predrag.

Uskoro će izaći još jedna klasa pomoćnika majstora. Sada se me-

Grupa odličnih pitomaca sa upravnikom Doma

rencije, predavanja i konsultacije, obavezno učenje u večernjim satima, pa i priredbe održavaju se u prostorijama Domske trepezarije.

U ovoj godini Uprava doma je tražila investicije za dovršenje i prepravku ljetne trepezarije, koju bi u tom slučaju pretvorili u neku vrstu doma kulture. Ukoliko bi ovo bilo usvojeno, tada bi bili zadovoljni osnovni zahtjevi mladih ljudi i u potpunosti riješeno pitanje kulturnog i fizičkog razvoja pitomaca.

KAKO SE OVDJE RADI

Dosada je iz Doma izašlo nekoliko generacija pomoćnika majstora. Zato ne možemo preći preko

du njima ističu auto-mehaničari Grbić Đorđe i Sulejmanagić Arif, bravari Zarić Milišav i Ignjatović Vid, obučari Kuruzović Nenad, Ivančević Slavko i Solak Mirko, te stolar Poljaković Rasim.

Važno je napomenuti da su oni najbolji ne samo u školi, ili samo po vladanju u Domu, već i odlični poznavalaci svoga posla u preduzećima. Kao nagrade mnogim učenicima za odlično savladavanje procesa proizvodnje na radnom mjestu izučavanja — mnoga preduzeća su u toku prošle i ove godine u vidu nagrada davala vanredne odmora u trajanju od 7 do 15 dana. A takvih učenika je mnogo. D. Momčilović

Prilog diskusiji o stambenoj tarifi

Ovih dana Narodni odbor grada Banje Luke stavio je na diskusiju pred zborove birača predlog Odluke o stambenoj tarifi. Zborovi birača su u toku i oni će dati svoju riječ.

Htio bih ovdje pokrenuti jedno pitanje za diskusiju o kojem pitanju pomenuta Odluka ne govori. Radi se, naime, o visini zakupnine u tzv. »zajedničkim stanovima«. Poznato je, da ne samo u gradu Banjoj Luci nego i u drugim gradovima uslijed vrlo teške stambene situacije, u jednom stanu (u građevinskom smislu) stanuju dvije ili više porodica. S obzirom na to, da je stan građen za samo jednu porodicu to u ovom slučaju stanari dijele prostorije a izvjesne prostorije zajednički upotrebljavaju (kupatilo, kuhinju, ostavu, širup itd.). Uslijed toga i udobnost tih stanara je u odnosu na one koji samostalno uživaju jedan stan (u građevinskom smislu) umanjena da ne kažem i vrlo teška, uslijed čega dolazi do čestih neugodnosti, koje će ubuduće riješavati mirovna vijeća. Ovu vrlo važnu činjenicu pomenuta Odluka je ispustila iz vida, jer je predviđeno da tarifa u takvim stanovima bude ista sa stanovima koji uživaju samo jedan stanar. Smatram, da takvo stanovište nije ispravno i da ga treba izmijeniti. Nije na odmet ovdje napomenuti da je udobnost, mir i komfor u tzv. »zajedničkim stanovima«, da blago kažem, umanjena i da bi baš s obzirom na to i tarifu u ovim stanovima trebalo saobraziti takvoj upotrebljivosti stana.

Ovo pitanje je pokrenuto i na zboru birača četiri izborne zajednice III kvarta, koji je održan 18. ov. m. j. u sali »Krajine«. Oko ovog pitanja vođena je diskusija, u kojoj su došla do izražaja razna mišljenja, a nakon toga zbor birača je odlučio, da Odluku usvoji sa primjedbom i prijedlogom da se preporuči Narodnom odboru grada, da pomenutu Odluku dopuni u tom pravcu što bi bilo određeno da stanarima u tzv. »zajedničkim stanovima« unutar iste kategorije bude za 10% niža od stanarine u stanovima, u kojima živi samo jedna porodica.

Koliko će ovaj prijedlog ovog zbora birača imati podrške i kod drugih građana pokazaće daljna diskusija. Mogu se pak i ovom prijedlogu staviti izvjesne primjedbe (naravno s bzirom na ekonomsku stranu tog pitanja, iako je ona minimalna), ali ovo pitanje, po mom ličnom mišljenju, iziskuje da se i o njemu povede računa i prodiskutuje.

Rizo Dervović, referent
Zavoda za soc. osig.

ПОСЛОВАЊЕ ЗЕМЉОРАДНИЧКЕ ЗАДРУГЕ У ПОДГОРИЈИ

Некад са губитком — данас са добитком

Zemljoradnička zadruga u Podgoriji — mrkovički srez sve do 1953 godine poslovala je sa gubitkom. Ranije se uglavnom bila orijentisala na trgovinu i to primitivnu. Ali je ona u prošloj godini preorijentisala svoju proizvodnju i na druge grane. Otpočela je, pored ostalog, živu djelatnost na otкупу sijena i na eksploataciji drvene mase, obzirom da se zadruga nalazi u planinskom području i te su joj grane najrentabilnije. Pogodan je teren i za stočarstvo, ali je na tome malo uradila. Inače su ove grane, na koje se u 1953 godini orijentisala, dobro došle i zadrugi i selu. Zaposlen je jedan broj zadrugara, a dobit je ostvarena. Dok je u 1952 godini poslovala sa gubitkom od 90.000 dinara, u 1953 ostvarila je dobit od 5 miliona dinara. Ovu dobit utrošila je na polizuvanje nekih objekata u selu. Podigla je turističku zgradu u Mliništima, čija vrijednost iznosi preko 2 miliona dinara, pomogla je seljane Dragiћа na gradnju osnovne škole sa 600.000 dinara, dala je za dogradnju cisterne u svom selu 600 hiljada dinara i za dogradnju zadrugnog doma 300.000 dinara itd. Pored toga, kupila sa zadrugarima koji su dali preko 100.000 dinara dobrovoljnih priloga i 1.500 dobrovoljnih radnih dana, podigla je motorni mlin u selu, jer je ovom bezvodnom selu, od davnina bio problem meљava.

Svu svoju dobit iz 1953 godine utrošila je za prosperitet zadruga i sela. U 1954 godinu ušli su sa novim i još nekim zadacima. P. Jariћ

6 milijardi štete od kuge peradi

Kuga peradi našoj privredi nanosi veće gubitke nego i jedna druga zarazna bolest. Računa se da je ona u 1952 godini prouzrokovala bilo direktne ili indirektno štete (gubici u jajima, nasadima i spolinoj trgovini) blizu 6 milijardi dinara. Uzročnik je vrlo sitna klica tzv. »virus«, čija najmanja količina kad dode u tijelo kokoši, izaziva bolest.

Bolest je unesena u našu zemlju 1942 godine iz Italije i u uslovima rata raširila se preko cijele zemlje i zadržala se još uvijek u nekim mjestima. To se lumači tim što je njen uzročnik vrlo otporan prema vrućini i hladnoći, te je otporan u tolikoj mjeri da je potrebna vrlo mala količina da izazove bolest i ugruće kokoši.

Najčešći način širenja bolesti je trgovina bolesnom peradom, zatim bacanje uginule peradi u jarke, pašnjake i dubrišta. Bolest mogu prenijeti i ostale životinje (psi i vrapci), pa čak i predmeti koji se iz zaraženog dvorišta prenose u nezaraženo. Od ove bolesti obole samo kokoši i ćurke i po tome se ona razlikuje od drugih zaraznih bolesti peradi, kao što je to slučaj sa kolerom peradi od koje oboli i druga perad. Bolest obično brzo prolazi, a ako se produži po neko-

ZEMЉОРАДНИЧКА ЗАДРУГА

... u IVANJSKOJ namjerava podići veliki voćnjak. Prošle jeseni i ove zime izorala je veliki kompleks zemlje od preko 100 dunuma. Na toj površini podići će se veliki breskvik, zatim miješani voćnjak od jabuka, šljiva i drugog voća. U ovom kraju do sada uopšte nije bilo bresaka, nego mali broj i to jedino na imanju zemljoradničke zadruge.

Zadruga je tražila investicione kredite, jer zadrugom imanju treba stoke koja će davati đubre za imanje i oplemenjivanje stoke u ovom kraju.

... iz ČELINCA krenula je vinogradarsko-voćarskim putem. U toku prošle jeseni i zime uzorala je preko 20 dunuma zemlje koju će pretvoriti u zadrugni vinograd. Ova zadruga namjerava podići i jedan veći voćnjak.

... iz KOBATOVACA je jedna od najboljih, kako po načinu trgovanja, tako i u proizvodnji. Ova zadruga je tražila investicione kredite koje bi upotrebila za preorijentaciju rada u svome mlinu. Ukoliko bi ovo bilo usvojeno, onda bi mlin pored obične vrsio i finu meljavu za ovaj kraj, a za čim se osjeća velika potreba u Lijevcu polju.

Time bi se mnogo dobilo, jer bi se meksinje i drugi otpaci iz mlina koristili za ishranu stoke na vlastitoj ekonomiji, a ujedno i poboljšao njen uzgoj.

... iz SLATINE tražila je takode investicione kredite za podizanje jednog voćnjaka i vinograda. Ovaj kraj ima seljačku zadrugu koja ima površinu od 3 hektara starog i dobrog vinograda, kao i 5 hektara mladog.

Ova zadruga ima i veliku površinu zemlje pod voćnjakom.

SRZ »BORAC« u Kobatovcima ima velike površine zemlje u Lijevčanskoj ravnici, a pored toga privremeno obrađuje i zemlju Sreške ekonomije u Mahovljanima. Sada se u Narodnom odboru sreza razmatra mogućnost stvaranja veće Sreške ekonomije u Mahovljanima koja bi povećivala sav slobodni fond zemlje arondiran od bivše SRZ »Bratstvo - Jedinstvo« do postojeće ekonomije u Mahovljanima. To treba da sačinjava jedan veliki kompleks voćarsko-šumski sa vinogradima kojih već ima preko 6 hektara od prošle godine. Čitav ovaj kompleks predstavljao bi površinu od preko 4000 dunuma.

... u LAKTAŠIMA krenula je u poljoprivrednoj proizvodnji novim putem. Ona je izvršila zimsko duboko oranje na prilično velikim površinama, a izvršene su i pripreme na zemlji za proizvodnju paradajza koji će po svojoj prilici kontrahirati, odnosno ugovarati za isporuku sa preduzećem »Vitaminika« iz Banje Luke.

ZEMЉIŠNI FOND U LIJEVCU

POLJU obrađuje posebna komisija kojoj je osnovni zadatak da obuhvati i što bolje arondira sve parcele koje predstavljaju zemljišni fond, a to su: napuštena zemljišta, zemljišta kolonista, koji su oiselili u Vojvodinu ili negdje drugdje, zemlja narodnih neprijatelja i fond viška poslije donošenja Uredbe o zemljišnom fondu.

D. M.

Vlast mora intervenirati

U selu Zgonu nedaleko Ključa još za vrijeme Austrije otvoren je majdan pržine na zemljištu Ale Mehanića. Pržina iz ovog majdana koji je privatno vlasništvo poslužila je u nizu većih i manjih građevinskih radova u Ključu i okolici pa je sa njom poslije oslobođenja izvršen veliki dio radova na obnovi porušenog grada. Majdan je neko vrijeme eksploatisalo građevinsko preduzeće »Krajina« a u zadnje vrijeme Uprava puteva u Ključu.

Međutim, ni jedno od ovih preduzeća nije vodilo brige o tehničkoj zaštiti pri eksploataciji pržine. Zemljište je potkopavano a nisu vršena nikakva prethodna osiguranja. Tako se i desilo da je u zadnjih godinu dana bilo nekoliko smrtnih slučajeva. Međutim ni poslije prvih žrtava, Uprava puteva nije ništa preduzela da se ovakvo stanje popravi i da se tehničkoj zaštiti rada u ovom majdanu pokloni makar i najmanja pažnja. Ne samo radnici Uprave puteva nego i veći broj privatnih lica služi se ovim majdanom koji predstavlja jedini izvor pržine u okolini Ključa. Prošle godine desila se i veća nesreća, jer je minirani majdan iznenada obrušio veće količine zemlje i time oštetio naselje u blizini majdana. Tada je poginulo dvoje djece a nekoliko lica je teže ozlijeđeno. Odmom zemlje je bio tako jak da su žrtve tek poslije dvadeset dana otkopane. I još jedna nesreća u kojoj su platila životom dva radnika slijedila je za ovom.

Poslije ovih velikih snjegova koji će svakako još više uticati na nesigurnost eksploatacije ovog majdana opasnost za živote onih koji budu kopali biće još veća. Zato je i dat prijedlog Narodnom odboru da izvrši eksproprijaciju ovog terena jer će se jedino na taj način izbjeći niz novih nesreća i majdan stručnom obradom dovesti u stanje koje će omogućiti njegovu eksploataciju. E. B.

Kad se bolest pojavi treba svu na oko zdravu perad smjestiti u prostorije u koje bolesna perad nije dolazila. Perad nadzirati svaki dan i svako oboljelo grlo odvojiti. Nadzor i ishranu ovakve peradi treba da vrši lice koje nije dolazilo u vezu sa bolesnom. Bolesnu perad poklati, a otpatke spaliti ili zakopati. Zdravu perad i onu koju smo odvojili treba nakon 6-7 dana cijepiti i držati ih još nekoliko dana dok ne steknu otpornost prema bolesti. U stare prostorije mogu se prenijeti tek pošto se one razkuže sa 2% otplinom žive sode ili vrelom lukšijom. Najstrožije je zabranjeno bolesnu perad prodavati ili poklanjati, jer se time bolest najlakše i najčešće širi.

Za predhodanuc od ove bolesti najbolje sredstvo cijepjenje peradi. Prošle godine cijepljeno je na području grada i sreza oko 11.000 kokoši i u 1953 godini nije registrovan ni jedan slučaj kuge peradi. Ovo cijepjenje izvršice se i u toku ovog mjeseca na području grada i sreza, jer je cijepjenje obavezno. Cijepjenje je besplatno i bezopasno. F. B.

BOSANSKONOVSKA HRONIKA

Na polju komunalne djelatnosti izvršeni su prošle godine značajni radovi u Bosanskom Novom

Narodni odbor Gradske opštine u Bosanskom Novom u toku prošle godine sa uspjehom je rješavao niz važnih pitanja od komunalnog i privrednog značaja za život grada. O svemu tome je iscrpno diskutovano na zborovima birača koji su ovih dana održani na području gradske opštine. Prošle godine Narodni odbor opštine održao je 13 sjednica na kojima su donesene razne odluke, naredbe, propisi i rješenja koja se odnose na rješavanje tekućih pitanja u gradu. Tako je, na primjer, regulisano pitanje javnog saobraćaja na području grada, zatim donošenje tarife za komunalne usluge i drugo. O ovim, kao i o drugim pitanjima od interesa za život mjesta, diskutovano se i na brojnim konferencijama građana kojima je prošle godine prisustvovalo preko 3.500 birača. Mnoga od ovih pitanja već su sa uspjehom rješena. Tako je, na primjer, na polju komunalne djelatnosti izvršeno popravljavanje i nasipanje gradskih ulica, osposobljena mjesna kladionica i izvršeno uređivanje stočne pijace, zatim zidanje banja na Jablanići itd. Osim toga zasadena je 600 komada sadnica američkog jasena, čime su povećane zelene površine i izgled grada učinili prijatnijim.

Izvršeni su radovi na djelimičnom miniranju i uklanjanju tzv. «Seferovih oluka» u koritu Une koji su sprječavali normalan protok vode i uzrokovali razaranja i podizavanje jednog dijela riječne obale. Podignute su takođe i dvije stambene zgrade sa 9 stanova. Sredstva i materijal za njihovu gradnju dao je Narodni odbor sreza iz svojih fondova.

U diskusiji po svim pitanjima kojima se prošle godine bavio Narodni odbor Gradske opštine u Bosanskom Novom, mnogi birači stavljali su i svoje primjedbe na izvještaje odbornika. Tako su na primjer birači postavili pitanje zbog čega nije izvršeno kaldrmanjenje puta od mosta na Sani do željezničke stanice, koji inače predstavlja jednu od važnih saobraćajnih arterija Bosanskog Novog. Istaknuta je potreba da se pristupi radovima na očišćavanju potpornih zidova kako bi se blagovremeno otklonila svaka opasnost od eventualnih poplava. Isto tako govoreno je i o potrebi izgradnje hotela kao i otvorenja doma kulture s obzirom da Bosanski Novi ima sve izgleda da se razvije i kao turističko mjesto.

B. Bogdanović

Кратке вјести

Друштво „Напредна жена“ приредило је 6 овог мјесеца успјело ведро вече уз томболу. Приредба је била добро посјећена.

Литерарно-повијарско вече одржано је 5 ов. мј. у просторијама градске читаонице. У програму су учествовали поштомар „Ослобођења“ Мунир Идризовић, који је изишо утиске са пута по Италији и дописник „Ослобођења“ Мирослав Милиновић са освртом на поезију најмање генерације југословенских pjesnika.

Rentgen-апарат домаће производње tvornice «Morava» u Nišu dobio je ovih dana Narodni odbor sreza za potrebe zdravstvene službe. Montiranje aparata izvršuje se u toku marta, a za to vrijeme jedan od ljekara biće upućen u Sarajevo na dvomjesečni kurs za rukovanje sa njim. Nabavkom rentgen aparata u mnogom će se sniziti troškovi socijalnog osiguranja.

REPERTOAR KINA «BOSNA»

- 19, 20 i 21 februara «Tramvaj zvani čežnja»
- 23, 24 i 25 februara «Harlem pobjeđuje»
- 26, 27 i 28 februara «Stomljena strjelca»

CIJENE NA NOVSKOJ PIJACI

Pšenica	kg.	20—25 din.
Pšenično brašno		20—25 „
Kukuruz		16—18 „
Kukuruzno brašno		15—18 „
Pasulj		80—100 „
Luk crveni 3 glav.		10 „
Luk bijeli 4 glav.		10 „
Krompir		12—16 „
Jaja		13—15 „
Maslo i buter		400—500 „
Kajmak litar		150—180 „
Vrbnje		120—140 „
Sir		30—50 „
Mlijeko		25—30 „
Teletina	kg.	160 „
Govedina		160 „
Bravelina		160 „
Svinjetina		200 „
Svinjetina suha		350 „
Loj		200 „
Živad		100 „
Bogata stoka žive mjere		85—110 „
Svinje žive mjere		110—150 „

Prošle dvije subote bio je vrlo slab dovoz na pijacu uslijed velike hladnoće i klizavih puteva. Pasulj u slaboj ponudi.

У двадесет курсева за здравствено просвјетивање обухваћено је близу 1500 полазница

Срески одбор друштва Црвеног крста у Кључу уз помоћ Среског комитета Савеза комуниста и Социјалистичког савеза организовао је курсеве за здравствено просвјетивање женске сеоске омладине, који су почели са радом још новембра мјесеца прошле године. На подручју среза сада са успјехом ради преко двадесет курсева у које је обухваћено око 1.500 полазница.

Од свих општинских подручја највише се истиче општина Врхпоље у којој раде курсеви из прве и друге године. Похвално је истаћи да у овој општини сада нема ни једне омладинке која не похађа курс за здравствено просвјетивање. За ово највеће

заслуге има Хакија Селмац, учитељ основне школе који је уједино и руководиоца једног курса на својој општини. На свом курсу, којим лично руководи учитељ Селмац обухваћено је око 120 омладинки.

Курсеви за здравствено просвјетивање женске сеоске омладине раде са успјехом и у дру-

гим општинама среза Кључког. Овим курсевима се пружа свестрана помоћ, што је резултат добре координације рада између одбора друштва Црвеног крста, Савјета за просвјету и Савјета за народно здравље као и помоћи коју су пружиле основне организације Социјалистичког савеза. J. B.

Петровачки грађани уништили четири вука

Почетком овог мјесеца у околици Босанског Петровца појавили су се већи чопори вукова. Свакодневно су нападали стоку, а ни људи нису били сигурни. Када се прије неколико дана појавио један такав чопор у непосредној близини Босанског Петровца другови Јанковић Стојан,

Хамдија Бора и Смаил Рамић отровали су љешину једнога зецца и поставили је на стазу којом су вукови обично пролазили.

Када су касније дошли на мјесто гдје су оставили љешину отрованог зецца, имали су шта видјети; од 5 комада вукова који су пролазили стазом на земљи су лежала 4. Пет је побјегао, али се вјерује да неће далеко, јер је и он морао окусити бар нешто од отрованог љешине. Установљено је да је један од њих вука и да је скопна.

Друг Јанковић са својим друговима познаје добро терен око Босанског Петровца. Тако им је позната стаза којом пролази један већи чопор од преко 12 вукова. Они се надају да ће успјети и њима стати на крај. Уколико у овом успјеху, то ће бити велики успјех. С обзиром да од ових другова ни један није активан ловац, то је успјех тим већи. Владо Марић

Samo u selu Medna tečaj zdravstvenog prosvjećivanja pohađa 104 polaznice

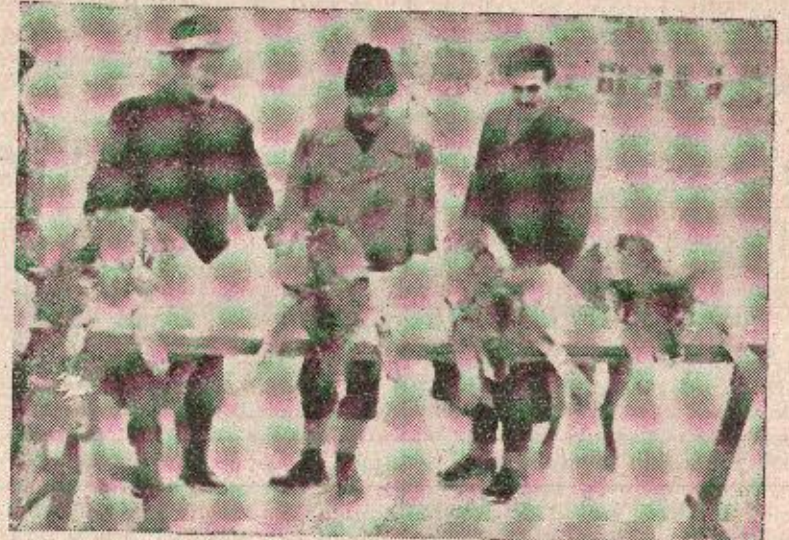
На подручју мркоњићградског среза ради 17 течајева за здравствено просвјетивање женске сеоске омладине са 442 полазнице. Њихов рад послје извјешног застоја настављен је у децембру прошле године и одвија се са успјехом. У почетку је ишло веома теško са okupljanjem омладине, али је залаганjem масовних организација сада и ове течајеве обухваћен добар број омладине са села. Сто је још значајније, ови течајеви су постали популарни у селу и за њихов рад постоји велико интересовање.

На спровођењу овог корисног друштвеног задатка нарочито се ангаžовала организација Црвеног крста и друштвене организације. Срески одбор Црвеног крста обезбједио је 90.000 динара за набавку потребних средстава за извођење практичних вјежби. За похвалу је и рад учитеља на овом питању. Неки од њих, иако преоптерећени са радом у школи, постигли су видне резултате. Показало се да често пута управо од снажљивости учитеља и од načина његовог предавања зависи успјех течаја.

Најбољи успјех у овом погледу постигнут је у селу Медној. Течај у овом селу пohaђају све омладинке. Такође је за примјер и течај у Мркоњић Граду. Не само

да су и погледу њихове масовности постигнати добри резултати, већ и у редовном похађању од стране полазница. Треба узгред напоменути да је успјех ових течајева истовремено био полстичај за оживљавање културног и забавног живота у селу. Омладина сада у много већем броју посјеђује и организује разне културне приредбе и фискултурне забаве.

R. J.

С. Јанковић, С. Рамић и Х. Бора са убијеним вуковима

МАЛА ЛОВАЧКА ПРИЧА

Враћајући се из лова мокрих чарапа и празних торби, неки ловци из Босанског Новог спазише на Уни четири гуске. Један ловац стави руку на чело и стручно закључи: — Дивље! Други се мало као поколеба. — Да нису, не дај боже, питоме? — Ни говора! Зимски сумрак. Гуске се не виде сасвим јасно. Да су дивље, поплашиле би се ловаца и одлетјеле. А оне стоје на биљези и изазивају ловце. — Ма, људи могле би лако бити питоме — вели један. — Ја 'ваких гусака, браћо, нисам још видио.

— Да пуцамо браћо? — пита онај ловац што налази разлоге и на сваки начин жели да докаже да су дивље.

А онај сталоженији ловац, који је познат по томе што увијек уз се у торби носи „Животињско царство“ од Брема, вели: — Прво се морамо увјерити. Ја... браћо лијепих гусака! У овој сивој имах четири киле жива меса. Дебела ко енциклопедија. А онај, који свакако хоће да су то дивље, вели: — Не био ја ловац који сам, ако нису дивље! — Па што онда не лете, што се нас не поплаше? — Поплашиле би се оне нас кад би биле у стању да се поплаше. Овај час су из Африке стигле. Толико су уморне да нису у стању да се поплаше. Гус, гус, гус! — Браћо! — вели онај сталоженији — није ловачки да пуцамо у гуске док се не увјеримо. — А како ћемо се увјерити?

Тада онај ловац извади Брема из торбе. — Зато ја носим увијек у торби Брема. Јер без Брема доброг ловаца нема! Од бијелог снијета и неба видно је. Гуске мирно стоје на биљези чекајући да ловци усталоу да ли су дивље или питоме. Ловци листају Брема. — Гуске, гуске... Чекај. Страна 483... — Прескочи дивље. Тражи под питоме — упро онај што свакако жели да буду дивље. Полако полако — умирује га онај сталоженији. Чита.

— Дивље гуске. Лете у јату. Зими дебајају... — Па јасно — обрадова се онај што жели да буду дивље. — Перје им сиво. — Ево типичан примјер! — онај ће што жели да буду дивље. Гуске мирно стоје и чекају одлуку. — Воле баровите предјеле, обале ријека... — чита онај. — То, то то! — триумфално вели онај што жели да буду дивље. Ловци се замисли. Ту је Брем — на кољенима. Знаци су веома јасни. Перје сиво. И закључише — дивље. Онај ловац стави Брема у торбу. Одлука је пала на основу стране 453. Прилазе гускама. — Види, богати, збиља су мирне. Гус, гус, гус! — Па да их живе понесемо?

— Морамо их убити по свим ловачким правилима. У лијету или у трку по земљи. — Па како ћемо кад пеће да лете? — Кад ми навиналимо, а ти их мало прутом поплаши. — У реду! — Одмакнио се двадесетак корика, да их убијемо по ловачким! Два ловаца се одмакеше. Трећи уз прут и поплаши гуске: — Иш, иш... Гуске мало потрчаше да би изгледале као дивље. Плаваше пушке. Овако су неки ловци из Босанског Новог умјесто да туку курјаке убили три домаће, питоме, доброћудне гуске такозване „Јаташке“. Д.

150-годишњица Првог српског устанка свечано се прославља у Кључу

Народни универзитет у Кључу у сарадњи са осталим масовним организацијама, извршио је све припреме како би прослава 150-годишњице Првог српског устанка била што свечаније обиљежена. Прослава је почела 15 ов. мјесеца свечаном академијом у Кључу. Свечане академије поводом 150-годишњице овог значајног датума у историји српског

парода одржаће се и у свим општинама на којима ће се прочитати одломци из дјела која говоре о Првом српском устанку. Поред тога у неким селима која су удаљенија од општинских центара приредиће се сјела са предавањима и читањем одломака из дјела посвећеним овом историском догађају. J. B.

Savjet za prosvjetu traži i riječ zbora birača

10-godišnji perspektivni plan razvoja školstva u Banjoj Luci

Reforme koje pretstoje u sistemu školstva u toku slijedećih deset godina moraću promijeniti sadašnje stanje školstva i školskih zgrada posebno. Zato je Savjet za prosvjetu i kulturu, vodeći računa o prirastu stanovništva, pa prema tome i daka, u slijedećih deset godina, sastavio prijedlog perspektivnog plana izgradnje škola.

Dajući ovaj prijedlog plana putem našeg lista na javnost, Savjet se obraća udruženjima prosvjetnih radnika, masovnim organizacijama, dačkim roditeljima i svim građanima da svoje primjedbe, prijedloge i mišljenja u ovom pogledu iznesu i na taj način perspektivni plan učine što realnijim i korisnijim.

Kao bazu za stvaranje nove mreže škola prvo treba riješiti pitanje postepenog razvoja osmogodišnjih škola koje će obuhvatiti i djecu osnovnih škola i nižih gimnazija i to sukcesivno zamjenjujući te škole osmogodišnjim, jer obavezno osmogodišnje školovanje predstavlja i predstavljaju jedinstvenu školsku osnovu za svu djecu u našoj zemlji.

U perspektivnom planu za slijedećih deset godina trebale bi se dograditi neke postojeće školske zgrade, a takođe izgraditi dvanaest osmogodišnjih škola i to:

1) Nova zgrada za osmogodišnju školu u Gornjem Šeheru sa 12 učionica.

2) Nova zgrada osmogodišnje škole na Hisetima kod Tvornice obuće, opet sa 12 učionica.

3) Dogradnja zgrade III osnovne škole (preko Vrbasa) sa još osam učionica i tako podići osmogodišnju školu za taj dio grada.

4) Izgradnja nove zgrade za osmogodišnju školu u Rebrovcu sa osam učionica, jer će se prema novoj željezničkoj stanici razvijati stambena izgradnja.

5) Dograditi zgradu IV osnovne škole (pod Pečinama) sa još šest učionica tako da bi se dobila osmogodišnja škola sa 15 učionica.

6) Izgraditi novu zgradu za osmogodišnju školu u blizini rudnika »Lauš« sa osam učionica za djecu jednog dijela grada i sela Paprikovac.

7) Nova zgrada za osmogodišnju školu u III kvartu (preko puta Veterinarskog zavoda) sa 12 učionica. Karakteristično je da ovaj kvart nema ni jedne škole.

8) Izgraditi zgradu za osmogodišnju školu sa 10 učionica u blizini Miše Stupara i Boogradske ulice (prostor nedaleko od pravoslavne groblja).

9) Na putu za Delibašino selo (ugao ulica Vlade Viličkovića i Kojičeve) izgraditi zgradu za osmogodišnju školu sa 8 učionica.

10) III Niža gimnazija (preko puta Učiteljske škole) prevela bi se u osmogodišnju školu u čiji bi sastav ušla i osnovna škola.

11) Dovršiti zgradu u Rosuljama sa 8 učionica. U tu zgradu bi se prevelo oko polovine učenika sadašnje III niže gimnazije.

12) Sadašnja zgrada potpuno muške i ženske gimnazije pretvorila bi se u osmogodišnju školu a za više razrede gimnazije treba izgraditi dvije školske zgrade.

Što se tiče prioriteta u gradnji ovih škola, on ne odgovara naprimjer izloženom redoslijedu, jer je ovdje izloženo počev od Gornjeg Šehera do Delibašinskog sela i Budžaka gdje se takođe gradi škola, koja će prema potrebi moći da bude i osmogodišnja.

SREDNJE I SREDNJE STRUČNE ŠKOLE

1) Izgraditi zgradu za višu gimnaziju kod Tvornice obuće sa 20 učionica.

2) Izgraditi zgradu za višu gimnaziju sa 20 učionica kod Titovog druma (gdje se sada nalazi vojnički logor).

3) Izgraditi zgradu za Srednju ekonomsku školu sa 20 učionica. A u sadašnju zgradu Srednje ekonomske škole smjestila bi se škola učenika u privredi.

4) Dovršiti započetu zgradu za Srednju tehničku školu. Zgrada bi imala 15 učionica. U sadašnju zgradu smjestila bi se ženska niža stručna domaćinska škola.

5) Na zgradu Učiteljske škole potrebno je nadograditi još osam učionica, salu za priredbe, salu za crtanje i potrebne kabine. Internat koji je smješten u toj zgradi trebalo bi iseliti i izgraditi mu novu zgradu.

6) Izgraditi novu zgradu za Muzičku školu sa 30 manjih učionica.

7) Dograditi Industrijsku školu radionice.

8) Izgraditi zgradu za Višu pedagošku školu.

Sadašnja zgrada Srednje medicinske škole je nova i može zadovoljiti.

Ovakva mreža osmogodišnjih, srednjih i srednjih stručnih škola predstavljaju ubuduće solidnu bazu za razvoj školstva u gradu koje će odgovarati našem školskom sistemu, a bez odgovarajuće materijalne baze i ne može se zamisliti potpuno provođenje svih pedagoških metoda u obrazovanju i vaspitanju.

Pitanje izgradnje školske mreže je problem čitavog društva i zato Savjet očekuje da što više ljudi učestvuju u rješavanju ovog zajedničkog pitanja.

Bogdan Gutalj,
školski inspektor

Osnovan muzej u Prijedoru

Prije nekoliko dana gradski Savjet za prosvjetu i kulturu u Prijedoru, poslije dugih diskusija koje su o tome vođene u gradu, donio je odluku da se osnuje Muzej grada Prijedora. Iako je isprva bilo tendencije za osnivanje jednog muzeja šireg razmaha koji je trebalo da nosi naziv »krajiški«. Svakako da po obilju materijala iz starije a pogotovo iz najnovije historije Prijedoru ova institucija treba.

Za prvog upravnika ova muzeja, pred kojim stoje vrlo obimni i značajni poslovi na okupljanju i naučnoj obradi historijskog materijala kojim Prijedor obiluje, postavljen je nastavnik historije u prijedorskoj gimnaziji drug Mihaljo Trubić. Već je odobren i bužet, tako da će posao na prikupljanju materijala i dokumenata za muzej moći otpočeti da se bez smetnji odvija.

M. K.

„Podvala“ Milovana Glišića na sceni Amaterskog pozorišta u Prijedoru

Prijedor, 14 februara
Ovih dana amatersko pozorište u Prijedoru izvelo je »Podvalu«, poznatu komediju srpskog pisca Milovana Glišića, kao svoju novu pozorišnu premijeru.

O izvedbi »Podvale« na amaterskoj pozornici u Prijedoru ne bi se imalo mnogo šta reći. Mladi amaterski pozorišni ansambl, skupa sa banjalučkim rediteljem Zoranom Pančićem, učinio je sve da prijedorskoj publici po prvi put prikaže ovo poznato Glišićevo djelo. I čini se da je zadatka koji su ljubitelji pozorišne umjetnosti u Prijedoru, ovom prilikom sebi postavili za cilj, uspješno ostvareni.

Istina, rad jedne amaterske grupe i to mlade grupe kao što je ova u Prijedoru, ne može se mjeriti očima strogog pozorišnog kritičara. Međutim, za uspjeh prijedorskih glumaca-amatera koji su oni ostvarili izvedbom »Podvale« može se komotno reći da je iznad svakog očekivanja. Istina, ima se čemu zamjeriti u pogledu tehničke oprave »Podvale«, ali ljudima koji su tumačili uloge treba odati priznanje za njihov nesebičan trud i zalaganje, jer su bez sumnje učinili mnogo da dožive, shvate i prikažu tipove ove Glišićeve komedije.

Glumac koji je tumačio zeleniša i čistu Vuča Pupavca dao je ovu ličnost možda nešto više komično nego čitinski i zeleniški. Nešu je tumačio Z. Prokić koji se trudio da ostvari istinski tip pisara Neše samozvanog advokata i palanačkog super intelektualca koji traži hljeba bez motike. Prokić je više pokretima nego živom rječju ostvario lik Neše Zelencića, onako kako je mogao. Treba istaknuti da je ulogu primio prekasno, jer je glumac kome je ova uloga bila namijenjena, već u pola obradnog komada, morao napustiti Prijedor radi prenoštanja.

Seferović u ulozi seljaka Živana mislim da je najuspješnije ostvario svoj udio u ovom komadu. Seferović je uspio da na živ, jasan i njemu svojstven način ostvari lik naivnog bezazlenog srpskog seljaka koji nesvjesno upada u kandže zelenaša Pupavca i varalici Neši »advokatu«.

Dobar je bio i Topolić u ulozi pomoćnika Petka. Možda je bio više pokretljiv nego naduven, ali uspjelo mu je da dadnu lik pretstavniku vlasti Glišićevog vremena.

Tumač uloge učitelja Ranka — najpoznatije ličnosti ove Glišićeve komedije — bio je takođe dobar, nešto malo mirniji onda kad je trebao da bude energičan i nervozan u petoj slici. Sava Krneta pedesetogodišnji stolar u ulozi Srećena ponovo je ispoljilo svoju ljubav i smisao za pozorišnu umjetnost. Ovaj starija radnik decenijama aktivno učestvuje u kulturnom životu Prijedora. Čini mi se

da daleko treba tražiti njegov primjer i ljubav prema kulturi i kulturnom životu svog mjesta.

Od ženskih uloga najbolje su bile djevojke Dizdarevićeva je živo dala lik vragoljaste, a Radaklićka stidljive seoske djevojke. Tatarićeva u ulozi Stane i Kurbegovićeva u ulozi Smilje nisu imale upadnih grešaka u tumačenju uloga Glišićevih palanačkih domaćica. Naročito je uspjela njihova pojava u susretu sa Nerom koju je tumačila Ljubica Pucar. Pucareva je mogla dati više u živosti ali je na opšte zadovoljstvo uspjela ostvariti onaj najteži dio — susret sa Nešom i tračerenje u Stanijoj kući.

Izvedba »Podvale« u Prijedoru pokazala je da se može u nekim našim mjestima veoma mnogo učiniti na kulturnom polju i sa vlastitim snagama. Možda je za prijedorsku pozornicu i njene snage bilo preuranjeno postavljati ovako jedno opširno radnjama i sadržajem bogato djelo sa čitavom galerijom statista, tipova i ličnosti. To je možda i uticalo da je peta slika, gdje su radnje toliko napete i gdje se čitav zaplet brzo raspliće, bila ispod nivoa ostalih slika, donekle mrtva. Ni prijedorska pozornica ne odgovara uslovima postavljanja ovakvih djela mada snage za njihovu izvedbu postoje.

D. B.

Moderna arhitektura sa ili bez navodnika

Prelistavajući vaš list od 12 februara neobično smo se iznenadili ugledavši na naslovnoj strani fotografiju tzv. Džinićevog zgrade sa tekстом: Linije moderne arhitekture Banje Luke.

Značiji ocjenu pomenute zgrade, njene tlocrtne dispozicije i »arhitekture«, ne samo poznatih arhitekata koji su posjetili naš grad, nego i stanara te zgrade (koji imaju tu životnu nesreću — stanovati u njoj) na zbrojevima birača. Čudim se da je redakcija učinila jedan takav propust. Svi dobro znamo kako izgleda ta »moderna arhitektura«, njena 2 nedovršena i neupotrebljiva kata, neiskorištene terase, »aerodrom za helikoptere«, nemogući dimnjaci i upravo jeziva dvorišna fasada, te se danas sa čudenjem pitamo zar se može tom potpuno neuspjelim objektu dati jedan takav publicitet.

Nalazimo da redakcija nije učinila time uslugu arhitekturi i njenim stvaraocima te da će ubuduće paziti na pravilno informisanje građana o arhitektonskim ostvarenjima u našem gradu koja su, uzgred budi rečeno, veoma skromnog kvaliteta.

I Straus,
Ranko Čurčija,

„PELAGIĆ“ JE SA VELIKIM USPJEHOM GOSTOVAO U PULI

Kad je prije dva mjeseca RKUD »Pelagić« primilo poziv za gostovanje od Doma JRM u Puli, smatralo se da je to samo krilatica koja je proletjela kroz društvo. Ali kad se ozbiljno prišlo probama programa i kad je specijalni žiri izabrao ansambl i tačno precizirao tačke programa, postalo je jasno da to gostovanje nije nikakva krilatica, već stvarnost. Nedjelju dana pred odlazak novinski i radio izvještaji o saobraćajnim teškoćama uslijed sniježnih vijavica unijeli su zabunu među članove, a naročito među upravni odbor društva. Poći na put sa 30 članova 600 kilometara daleko u takvoj situaciji značilo je učiniti rizik. Donesen je ipak zaključak da se odlazak ne odgaja.

U četvrtak uveče krenula je grupa sa 30 članova. Najveću bojazan predstavljao je put do Zagreba da zbog zakašnjenja ne bi izmakao ljubljanski voz. Pa ipak taj strah nije bio opravdan, jer je u Zagrebu bilo još preko pola sata vremena za presjedanje. A na ljubljanskoj pruzi sve je išlo glatko. Grupa je stigla u Ljubljanu sa svega 2 minuta zakašnjenja. Odatle dalje, preko Postojne i Divače do Pule nije bilo nikakvih smetnji.

Bez nervoze, staloženo, počeo je program u prepunoj mramornoj dvorani, pred 1000 posjetilaca. Tačka za tačkom, bez zastoja dužeg od jedne minute odvijao se program u najboljem redu, praćen burnim aplauzima i uzvikivanjem publike. To je bila očigena uspjeha, to je bila najbolja nagrada članovima za njihov uloženi trud. To je bilo dovoljno i ne treba daljeg komentara. »Pelagić« se časno prestavio — i sebe i svoj grad i svoju Republiku.

Drugi dan boravka u Puli značio je pravi zgoditak za grupu. Uprava Doma počastila je društvo izletom na otok Brionne, što čini naročitu čast. Velikim motornim čamcem koji je došao specijalno sa Briona, grupa se prevezla iz Pule i našla se na tlu otoka kao u bajci. Dok je u našim krajevima snijeg do koljena, na Brionima je pravo proljeće. Svaki korak dalje u dubinu otoka pružao je novi užitak. Gusti maslinjaci potsjećaju na prašumu kroz koju u čoporima

trče uplašene srne i jeleni. Vodič tvrdi da ih ima na otoku 3000 komada i zbog toga se susreću na svakom koraku u čoporima od 10, 20, 50 i više komada. Za opis ljepota na ovom tlu imala bi mašta pjesnika široke horizonte.

Najvažniji doživljaj na Brionima bio je posjeta ljetnikovca druga Tita. Sama vila predstavlja skromnu zgradu, ali njena okolina je puna prirodnih ljepota i daje mogućnosti za pravo odmaranje.

Dolazak društva na Brione brzo se proćuo po otoku. Dok je grupa razgledala otok, u jednoj sali na pristaništu okupila se publika: narod i vojska. Očekivali su koncert. Tako je grupa dovedena pred go-tov čin i nije bilo druge nego nastupiti i tu, makar i nepredviđeno pa i tu je publika nagradila program svojim oduševljenjem i pozivom za ponovnu posjetu, tamo u ljetnim danima.

Trebalo je dati i reprizu u Puli. Noć ranije objavljeno je da će se ove večeri dati pjesme po željama publike, pa je kod dežurnog oficira nađeno preko 20 napisanih želja. Razumljivo da se nije moglo svima udovoljiti.

Uspjeh i ovog, trećeg koncerta nije izostao i pored umora članova. Činilo se da su solisti pjevali kao nikad do tada, folklorna grupa je pokazala toliko ulgranosti i živosti, a tamburaški zbor je primio vrlo laskavu izjavu profesora i kompozitora Josipa Kaplana da je nenađmašiv.

Tako je proteklo gostovanje RKUD »Pelagić« u Puli. Zbog uspjeha kojeg je društvo pokazalo na ovom gostovanju vođstvu puta je stavljenovo do znanja, da društvo može očekivati poziv u mjesecu julu ove godine na 15-todnevno gostovanje po Jadranu sa brodom JRM.

U svemu ovom važno je istaknuti faktore koji su bili garancija za postizanje takvog uspjeha. Jedan od najvažnijih uslova bio je primjerna disciplina članova grupe, kako kod samih priprema tako i u cijelom toku putovanja. S takvom grupom po sastavu i njenom članu u radu na ovom polju, društvo može da se ponosi i da bude dostojno reprezentativno na svakom mjestu.

Mr.

Пред премијеру „Сплетке и љубави“

Идућег четвртка 25 фебруара наше позориште приказале као своју седму премијеру Шилерову „Сплетку и љубав“. То ће уједно бити дипломска представа Милана Косовића апсолвента Академије за позоришну умјетност. Представа ће присуствовати по свој прилици и наш реномирани позоришни умјетник Вјесколав Афрић и неки наставници Академије.

За ову представу влада прилично интерес међу публиком,

јер последије ослобођења Шилер није досада постављен на нашу сцену, а сама драма је веома интересантна, јер је њен мотив увијек занимљив и савремен.

У главним улогама гледаћемо Адлелију Вестрић у улози Лујзе Милер, Бранка Микоњића као Фердинанда, затим Злату Јевремовић и Лилу Стојановић у улози леди Милфорд, Фаика Живојевића, А. Клокића, Владу и Мару Зељковић и друге.

Лјепа представа младих банјалућких аматера

17 ов. мј. у Народном позоришту одржала је своју прву представу драмска група OKUD »Veselin Masleša«. Пред punim гледалиштем одвијала се драма Matije Bora »Odrpanci«. О томе да ли је требало баš то дјело изабрати, или тражити нешто ближе нашој данашњој стварности, има редитељ другарица Лила Стојановић, члан драме Народnog позоришта свој став. Било како, она је уложила своје педагошко знање и вољу, па се може рећи да је та представа наше радничке и школске омладине успјех и први корак и потстрек осталим аматерским друштвима. Техничку

опрему komada dalo je Narodno pozorište. Iako je to izvedba amaterske grupe i kao takva ima i praznina (govor kroz zatvoren prozor, skidanje čarapa na pozornici, zapjevanje u govoru, slabi spoljni efekti) ona ima i lijepo ostvarenih likova kao Mihel - P. Babića, osjećajan i topao, Dr. Mrož - M. Tepića kod koga se već osjećaju scenska sloboda, Vida - M. Čikićeve i ostale manje - više dobro ostvarene uloge. Čitavom izvedbom osjećala se volja za stvaranjem te su gledaoci ovaj elan nagradili dugotrajnim aplauzom.

PROSLAVA PRVOG SRPSKOG USTANKA

Deset Banjalučana posjetilo istoriski Orašac

Na dan proslave 150-godišnjice Prvog srpskog ustanka održana je velika svečanost u Orašcu — malom sumadiskom selu, u kome je na isti dan — 14 februara 1804 godine — prije 150 godina Karađorđe izabran za vođu ustanka.

Grupa od 10 učenika banjalučkih srednjih škola — članovi Ferijalnog saveza — prisustvovala je, takode, ovoj proslavi u Orašcu. Oni su se 14 februara, sa učesnicima proslave iz Srbije i ostalih naših krajeva, našli u Orašcu. Kroz sniježne prilne kretale su se kolone radnika, seljaka i omladinaca. Pred školskom zgradom u Orašcu bila je postavljena tribina. Na zboru su govorili Mijalko Todorović-Plavi i general-potpukovnik Radivoje Jovanović-Bradonja.

»Nama je bilo neobično drago — rekao nam je jedan učesnik proslave — što smo sa bratskim narodom Srbije učestvovali na ovom velikom slavlju. Prolazeći kroz Srbiju u danima proslave, i prisustvujući ovom velikom zboru, u mjestu gdje je prije 150 godina donijeta odluka o podizanju Prvog srpskog ustanka, sjedili smo se Karađorđa i velikih ustaničkih da-

na. Tamo smo se sreli sa učesnicima iz narodne revolucije — vjernim nastavljačima oslobodilačke borbe naroda Srbije.

Svečana akademija u Banjoj Luci

U ponedjeljak, u Narodnom pozorištu, održana je svečana akademija povodom proslave Prvog srpskog ustanka. Akademiji su prisustvovali javni i kulturni radnici Banje Luke, predstavnici JNA i radnih kolektiva. O značaju Prvog srpskog ustanka govorio je Miodrag Tadić, profesor Učiteljske škole. U kulturno-umjetničkom programu učestvovali su članovi Narodnog pozorišta, Muzičko društvo i kulturno-umjetničko društvo »Pelagić«. Izveden je i peti čin istoriske drame »Stanoje Glavaš«.

U Domu JNA održana je u utorku prije podne akademija za đake Učiteljske škole, Muške i Ženske gimnazije.

Kako saznajemo, na Narodnom univerzitetu održaće se u okviru ove proslave predavanje o Prvom srpskom ustanku. Predviđeno je gostovanje dr. Branislava Đurđevića, profesora Univerziteta u Sarajevu i predsjednika Društva istoričara Bosne i Hercegovine. S.

JUBILEJ pozorišnog radnika JOVANA KURUZOVIĆA

Na repizi Škerova komada »Spletka i ljubav«, u subotu 27 m. m. j. proslavice naš pozorišni vlasuljar, Jovo Kuruzović 30-godišnjicu svoga pozorišnog rada.

Popularni i omiljeni »Čika Jova« počeo je svoj zanat kao brijački učenik da se kroz usavršavanje u frizersko vlasuljarskoj struci u Beču potpuno posveti ovoj grani zanata. Prvog januara 1924 godine stupio je u Sarajevsko narodno pozorište, gdje provodi 27 godina plodnoga rada, a posljednje tri godine djeluje jednakim članom u našem pozorištu.

Jovan Kuruzović

Nagradičan za svoje radove na polju umjetnog vlasuljarstva (1921 zlatnom medaljom na izložbi u Sarajevu, 1924 srebrnom košajnom), 1928 izdao je i stručnu knjigu »Frizerski udžbenik«. Danas je još njegova želja da svoje znanje prenese na mlade kadrove kroz tečajevu za naše frizere, koji žele da se posvete pozorišnom vlasuljarstvu. »Da ne ponese — kako on kaže — svoje umjeće u grob, nego da ga predá mladima. L. S.

TEME ZA DISKUSIJU

„ZIMI DO 8 — LJETI DO 9 SATI“

Ovih dana vodi se u Banjoj Luci diskusija među nastavnicima, roditeljima i učenicima o izmjeni Pravilnika o vladanju učenika viših razreda srednjih škola. Po sadašnjim pravilima za učenike postaje ograničenja u pogledu noćnog kretanja: zimi im je dozvoljeno kretanje do 8 sati uveče, a ljeti do 9. Pored toga, dozvoljeno je posjećivanje samo onih javnih priredbi, pozorišnih i kino predstava koje se specijalno odobre za učenike.

Mislim da ovakve mjere nemaju ništa zajedničko sa današnjom školom i da su ostatak starog u našim školama. Danas nemamo potreba za takvim ograničenjima, niti za sprečavanjem školske omladine da slobodno posjećuje kino, pozorište i razne priredbe. Ovim ne mislim da omladinu pustimo da luta do kasno u noć, ali tu su, na koncu, roditelji i staratelji naših učenika koji će, svakako, voditi računa o djetu. I škola vaspitno utječe sa svoje strane.

Zašto da naši stariji učenici ne sjede sa nama zajedno u kinu, pozorišti i drugdje, gdje će sigurno naučiti nešto o pristojnom po-

ČITAOCI PITAJU *Zašto...*

Muke Grabljana oko vode

Često sam prolazila kroz Grab i vidjela da se narod ovog kraja muči za vodu. Redovi žena i djece stoje čekajući za ono malo vode. Tako je bilo ljetos, a tako je ostalo i sada. Nedavno sam vidjela par žena i djece, skoro smrznutih, kako stoje i čekaju sa sućem za vodu. U toj ozebloj grupi bila je i jedna žena s djetetom. Ona je molila da je pustim mimo reda, jer se plaši za zdravlje djeteta. Ostali su odgovorili da im je nemoguće učiniti tu uslugu, jer ne znaju hoće li i sami izdržati na zimi. Prizor je bio zaista žalostan.

Kasnije sam se interesovala, da li se može naći neki izlaz iz ovog

stanja. Neki Grabljanin mi je odgovorio da su u Narodnom odboru grada obećali da im pronađu vodu. Oskudica u vodi izaziva i nesuglasice među ljudima ovog kraja, tako da pored redovnih svađa dolazi i do tuča. Pored toga, voda je potrebna i seljacima iz obližnjih sela koji ovuda prolaze u grad.

Krajnje je vrijeme da se povede ozbiljnija briga i o ovom kraju Banje Luke.

H. Džanić
Numanovića 8

I OPET GOTOVO NIKO NE ČISTI SNJEG

Ponekad smo vrlo čudni ljudi, mi Banjalučani. Dozvoljavamo da nam se naređuju i one stvari koje su od vajkada u našem narodu postale pesovične, i koje predstavljaju najobičniji red — pomesti ispred svoje kuće. U jednom od skorašnjih brojeva našeg lista pisalo se o tome, pa je većina građana reagovala i počistila napadali snijeg.

Međutim, evo opet snijega a ispred kuća i radnji malo se može naći počišćenih trotoara. Izgleda da se čeka naređenje, ili da se napadali snijeg dobro ugazi, pa tek onda počne da čisti.

Smatram da bi Narodni odbor trebao odmah da pristupi kažnjavanju svih vlasnika kuća ili lokala ispred kojih nije počišćen snijeg

Ibro Husić, učenik

»SELIMOVA BATINA«

Povodom napisu »Selimova batina nema dva kraja«, objavljenog 29 januara u »Banjalučkim novinama«, redakcija je primila dva dopisa: Smaila Hergića, bolesnika sa kožnog odjeljenja Opšte državne bolnice u Banjoj Luci i doktora (nečitak potpis) — šefa tog odjeljenja. I u jednom i u drugom dopisu opovrgavaju se navodi objavljenog napisu i kaže se da je on pisan potpuno neistinito i tendenciozno.

Bolesnik Hergić u kraju svog dopisa kaže: što se tiče navoda da bolesnici hrane bolničaru Selimu svinje — nije mi jasno kako se mogu u javnosti iznositi tako neistinite stvari. Dobro je poznato da drug Selim sam, sa svojom drugaricom, hrani svinje, pošto one nisu ne znam kako daleko, nego dva metra od bolničke zgrade.

PREGLED CIJENA NA TRŽISTU

Pšenica	kg	22—24	din.
Pšenično brašno		23—25	„
Kukuruz		14—16	„
Kukuruzno brašno		13—18	„
Raž		18—20	„
Zeb		18—20	„
Krompir		12—15	„
Pasulj		80—90	„
Luk crveni		30	„
Luk bijeli		100	„
Jaja	kom.	14—16	„
Sir mladi	kz.	100—120	„
Kajmak i pavlaka		120—300	„
Maslo i puter		500—550	„
Mlijeko	lit.	35—40	„
Orasi u ljusci	kg.	110	„
Jabuke		40—50	„

Gornje cijene su kod proizvođača. Kao što se i očekivalo, obzirom da je vrijeme toplije nego ranije, da su saobraćajne veze poboljšane, dovoz svih poljoprivrednih proizvoda je znatno povećan. Cijene, međutim, nisu zasad izmijenjene.

МАЛЕ ВИЈЕСТИ ИЗ ДРУШТВЕНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Прошле године 27 пожара

Koliko je potrebno odgajati ljude koji ne se u potreban momentu staviti u odbranu društvene i lične imovine u slučaju požara, najbolje govori primjer aktivnosti vatrogasnog društva iz Bañe Luke, koje je samo u prošloj godini 27 puta intervenciralo u slučaju požara. Da su više poštovane požarni preventivne mjere, svakako da bi broj požara bio znatno manji — istaknuto je između ostalog na

godišnjoj skupštini dobrovoljnog vatrogasnog društva koje je prije nekoliko dana održalo uspješnu godišnju skupštinu.

Drug Franjo Šebor, stolar narочито se istakao u radu društva koji je pomogao formiranju pionirskog odreda koji danas broji preko 40 članova. Ali, još uvijek nedostatak finansijskih sredstava ometa uspješan rad društva. B. P.

Skupština vatrogasaca u Vrbanji

Ovih dana u Vrbanji je održana prva godišnja skupština Dobrovoljnog vatrogasnog društva. Značajno je napomenuti da je skupštini prisustvovalo pored članova i znatan broj prijatelja. Iz referata koji je podnešen i mnogih diskusija vidjelo se, da je društvo u svom radu, postiglo vidne rezultate i da se kroz svakodnevni rad borilo sa nizom teškoća koje su se isprečivale pred društvo. Jedan od najvažnijih problema bio je nedostatak pogodnih prostorija za sastajanje i spremište za vatrogasni inventar.

Osposobljavanje prostorija za svakodnevni rad stanje u društvu znatno se popravilo. Zatim je došla i poračun milina u Vrbanji i tako se stanje normalizovalo. Društvo je dobilo potrebne i najosnovnije sprave za gašenje požara. Stručnu pomoć su dobili od drugova iz banjalučkog Vatrogasnog društva koje je ujedno održalo i dvije pokazne vježbe u gašenju požara.

Kroz diskusiju je uočena i jedna negativna pojava. Radi se o tome da su neki drugi tražili ispisnice iz društva, samo radi toga što nisu dobili zimsku odijela. Ako pojedinci ovako gledaju na društvo (kao na bazu gdje će podmiriti svoje materijalne potrebe) onda spravom možemo postaviti pitanje, da li bi oni stvarno bili spremni u slučaju potrebe stati u

odbranu ne samo svoje kuće i imovine, već i ostalih građana.

Na odobravanje je naišla izjava druga Hadić Redžepa, koji je ovom društvu ustupio prostorije i kazao da neće tražiti nikakvu naknadu u novcu za njihovo korištenje. R. K.

PREDAVANJA U DRUŠTVU LJEKARA U BANJOJ LUCI

Društvo lekara u Banjoj Luci održava svoje stručne sastanke dva puta mjesečno u prostorijama Opšte narodne bolnice. Pored stručnih predavanja, tu se prikazuju i zanimljivi slučajevi iz svih grana medicinske nauke.

Međutim, u nedjelju 14 februara profesor Muške gimnazije D. Čulibrk održao je predavanje »O dijalektičkom materijalizmu«. Profesor Čulibrk je, pored razvoja dijalektičke misli kroz istoriju, iznio i principe dijalektičkog materijalizma i uporedio ih sa Hegellovom dijalektikom.

Predavanje je bilo dobro posjećeno.

VAŽNIJI TELEFONI

Stanica za hitnu pomoć	391
Vatrogasna služba	03 i 555
Bolnica	289 i 290
Želj. stanica - Grad	229
Želj. stanica - Predgrađe	221
Dežurni milicioner NOG	453
Putnik	224

REPORTOAR NARODNOG POZORIŠTA

Srijeda, 24 februara POZORIŠNI ČAS povodom premijere »Spletka i ljubav«. Cijene ulaznica 10 dinara. Početak u 19 časova.

Četvrtak, 25 februara, Fridrih Šile: premijera »SPLETKA I LJUBAV«, građanska drama u 5 činova. Cijene ulaznica od 30—80 dinara. Početak u 20 časova.

Petak, 26 februara, nema predstave.

Subota, 27 februara, Fridrih Šiler: »SPLETKA I LJUBAV«, gra-

đanska drama u 5 činova. Cijene ulaznica od 30—80 dinara. Početak u 20 časova.

Nedjelja, 28 februara, Šandor Lukač: »RIDOKOSA«, komad u 4 čina s pjevanjem iz narodnog života. Cijene ulaznica od 25—60 dinara. Početak u 15 časova.

Nedjelja, 28 februara, Libreto od Mejaka i Melana. Muzika od Erveza: »MAMZEL NITUŠ«, opereta u 3 čina (4) slike. Cijene ulaznica od 30—70 dinara. Početak u 20 časova.

Стрелци

ОРГАНИЗАЦИЈА О КОЈОЈ СЕ МАЛО ПИШЕ

Стрелачка организација основана је на иницијативу већ постојећег стрелачког Савеза БиХ, а уз велико залагање Владе Земље и још неких другова. Од 12 фебруара 1951 год. одкада постоји па до марта 1953 год. организација је радила само у граду те је за то вријеме основано 12 стрелачких дружина. На годишњој скупштини у марту 1953 године донешена је одлука да се пређе и на срез гдје је до данас основано 5 стрелачких дружина. За координацију рада као и помоћ ум атеријалу служи Срески стрелачки одбор.

У прошлој години од око 2.400 стрелаца по постојећим пропозицијама пласирали се 92 стрелца (одраслих, жена, омладине и пионира) за среско такмичење. Пошто су на среском такмичењу постигнути видни резултати са лакоћом су оформљене екипе за републичко такмичење. Остало је само да се тренира и да се припреме новчана средства за одлазак 15 такмичара у Сарајево.

На републичком такмичењу екипа старијих стрелаца заузела је треће мјесто иза екипе Сарајева и Тузле. Екипа пионира заузела је прво мјесто у Републици, те су се двојица пионира Хазнадар Ђемил и Ковачевић Осман пласирали и отишли на државно првенство у Љубљану. Од женске екипе која је наступила непотпуна, треће мјесто на првенству Републике заузела је Матијевић Драгица истовремено се пласирајући и за државно првенство гдје је и учествовала.

Ова двојица пионира са другарицом Матијевић учествовали су и на тромечу Србија — Црна Гора — БиХ.

Поред ових обавезних такмичења изведено је и једно пријатељско такмичење са екипом одраслих стрелача из Тузле, који су нас заслужено побједили. Одбор је добио позив од екипе Теслића да дође на пријатељско такмичење. Реванш такмичење одржано је 28 новембра прошле године у Вањој Луци гдје је наша екипа заслужено побједила госте на народној мети са 21 поен разлике и Титовој мети са 74 поена разлике.

Вриједно је напоменути да су репрезентацију града и среза на свим овим такмичењима сачињавали стрелци Стрелачких дружина „Карло Ројц“ из предузећа „Борис Кидрич“, „Врбас“ из

Најактуелнија је чета у Подрашници

Годишња скупштина СТВ „Партизан“ у Мркоњић Граду

Мркоњић Град, 2 фебруара Ових дана у Мркоњић Граду одржана је годишња скупштина друштва „Партизан“. На скупштини је констатовано да је друштво у првој половини прошле године било веома активно, а да се у посљедње вријеме осјетио извјестан застој у раду и то углавном због неактивности управе друштва. Друштво је у првој половини прошле године редовно изводило атлетске и друге физкултурне вјежбе. Дало је неколико приредби, не само грађанству Мркоњића, него и у околним срезovima. На тај начин организација је добијала много већи број љубитеља. На срезу такође постоји и 5 чета „Партизана“, које развијају веома жив рад а нарочито чета у Подрашници. Друштво и чете одвијају своју дјелатност преко неколико секција, које се међусобно такмиче. Засада је основни проблем друштва вјежбалиште и друштвене просторије. Иначе са физкултурним реквизитима добро стоји.

На скупштини су, поред избора новог управног одбора, донесени закључци за побољшање рада у друштву.

Р. Јарић

предузећа дрвне индустрије „Врбас“, „Данко Митров“ из Средње техничке школе и Ђорђевић Властимир иначе државни репрезентативац из СД „Артиљерац“.

Пошто нам претстоји овога ље-

Првенство Бање Луке у смучању

Хосник првак у смуку и велеслалому

Дана 14 фебруара 1954 године одржано је првенство Бање Луке у смучању. Биле су заступљене три дисциплине и то: даљинске трке, смук и велеслалом. Организација такмичења била је добро спроведена. Присутствовало је око 1000 посматрача. Такмичење је одржано на Беговој Равни.

У даљинским тркама учествовало је 8 возача, а стаза је била дуга 12 км.

Резултати:

1. Крупић (50 мин. и 13 сек.)
2. Јелача (53 мин. 12 сек.)
3. Малиновић (57 мин. 08 сек.)

та поред досадашњих дружински и среског такмичења и обласно такмичење у Вањој Луци, то ће се наш одбор морати позабавити око изградње одавно потребног стрелишта.

С. Ковачевић

Такмичење у смуку. Учествовало 8 такмичара. Стаза дуга 1.500 метара. Висинска разлика 200 метара.

Резултати:

1. Хосник (0 мин. 56 сек.)
2. Кнежевић (1 мин. 03 сек.)
3. Мракић (1 мин. 33 сек.)

У велеслалому је учествовало 10 такмичара. Стаза 2 × 600 метара. Висинска разлика 200 метара, 36 капија.

Резултати:

1. Хосник (1 мин. 44 сек.)
2. Мракић (1 мин. 64 сек.)
3. Кнежевић (2 мин. 19 сек.)

Хазим Пашалић

Годишња скупштина КК „Рудада“ из Љубије

Ових дана НК Рудар из Љубије одржао је редовну годишњу скупштину, која је и поред прилично слабе посјете добро успјела. Након прочитаних извјештаја управног и надзорног одбора, те благајника клуба, развила се жива дискусија. Нарочито су живо дискутовали играчи који су износили како успјехе тако и неуспјехе и грешке у раду управе.

Скупштину је испред Вањалучког ногометног потсавеза поздравео друг Идриз Лаћаревић, а испред СД Младост из Приједора друг Столе Ђатовић.

На овој скупштини констатовано је да је клуб у 1953 год. имао видних резултата како на спортском пољу тако и на сређивању других клубских проблема. У току потсавезног ногометног првенства клуб је у јесењем дијелу освојио друго мјесто, док је у такмичењу за КУП остао непобјеђен али је испао из даљ-

њег такмичења због турнеје у Целу.

У току године одиграно је 38 утакмица од којих је 26 ријешено у своју корист, 10 изгубио и 2 играо нерјешено. Постигао је 126, а примио 84 гола. Нарочито добре резултате клуб је постигао на пријатељским утакмицама међу које спадају и побједи над загребачким Јединством 6:1 и други.

Нарочити успјех за овај клуб је подизање стадиона кога је изградио рудник Љубија и који сада спада међу најљепше стадионе у овом крају.

На крају скупштина је донијела спортски календар клуба, затим буџет прихода и расхода за 1954 годину у висини од 840 хиљада динара, и изабрала нови одбор на челу са претседником другом Мехмедом Чехајићем, секретаром другом Антуном Гутинцем и благајником другом Душаном Ковачевићем. Ђ. Вајрамовић

У ери шаховских турнира

У суботу и неделју тј. 14 и 15 ов. мј. одиграна су прва два кола шаховског првенства синдикалних подружница нашег града. Као што се и предвиђало favorit су већ у првим колица успјели да се издвоје и образују водећу групу. Највеће изненађење у прва два кола претставља екипа синдикалне подружнице РТТ која је у susretу са шаховским клубом „Петар Драпшин“ успјела да освоји 4½ поена и time озбиљно угрози водећу групу. Најинтересантија, а уједно и најдуже партија, је била између другокатегорника Сувалића и Боровнице (први је бранио боје синдикалне подружнице занатлија а други боје подружнице „Паво Радан“). Након лијепе и интересантне борбе pune

изненадних обрта, напада и protunapada, партију је преузевши у коначници потпуну иницијативу рјешо у своју корист Боровница и time се revanšирао за прошлонеделјни пораз. Послије одиграног другог кола стање на табели је sljedeће: „Руди Чајавец“ 11:5; „Električar“ 11:9; „Занатлија“ 6:2 (1); Творница оубе 6:10; „Паво Радан“ 5:11; РТТ 4½:3½ (1); „Garnizon“ 3½ према 4½ (1); Народни одбор града 3:5 (1).

Важно је напоменути да је осим овог првенства одигран мећ између клуба просвјетних радника и занатлија, који је завршен побједом просвјетних радника са 5½:2½.

Enes Baković

Како се развијао шах у нашем граду

Поред већ постојећа два јака шаховска клуба као што су „Никица Павлић“ и „Микрон“ у граду су основане и дјелују у многим колективима шаховске секције. Свакодневно се одржавају такмичења, а у дневној штампи можемо увијек наћи нешто и о шаху.

А како је прије 40 година изгледао шаховски живот у нашем граду?

Ако би прије 40 година навратили у просторије тадашње кафане „Босна“, сигурно би наишли на двојицу неуморних шахиста; Фрању Харазина и Никољу Козомору. Они воде борбу за престиж на шаховском пољу. Дешавало се да су неке партије морали прекинути и слиједити дан наставаљати. У то доба могло се на прсте избројати шахисте, било их је јако мало.

Овакво стање, тек с незнатним измјенама (у толико што се погледао број шахиста) потрајало је отприлике све до 1920 год. Тада се сакупила неколицина шахиста у кафани „Балкан“ да приреди свој први турнир. На том турниру прво мјесто освојио је Бранко Симић. Мало иза тога приређен је и други турнир на коме је прво мјесто заузео Ј. Николић.

Рали тога што нису имали довољно финансијских средстава шахисти у прво вријеме нису могли основати свој клуб, него су приступили ногометном клубу „Балкан“ и ту основали своју секцију. Године 1926 Шаховска секција учлањује се у Југословенски шаховски савез и од тада започиње живљи и интензивнији рад на пропагирању и популаризацију шаха у нашем граду. Р.К.

СА ОВИМ БРОЈЕМ НАШ ЛИСТ ОТВАРА НАГРАДНИ КОНКУРС У РЈЕСАВАНЈУ КРИЖАЛЈКИ

Ријешите крижалјку број 1 из прошлог броја и број 2 из овог броја. Попunjene крижалјке са купонима потписане шифром ставите у једну а тајну адресу са назнаком вањег pseudonima (шифре) у другу коверту и доставите на адресу наше редакције »БАНЈАЛУЧКЕ НОВИНЕ« Банја Лука, Дом културе.

Од тајно испуњених крижалјки извлачењем zgoditaka подијелићемо PET НАГРАДА:

- I НАГРАДА — 500 динара
- II НАГРАДА — 200 динара
- III НАГРАДА — 100 динара
- IV НАГРАДА — тромјесечна pretплата на »Banjalučke novine«
- V НАГРАДА — једномјесечна pretплата на »Banjalučke novine«

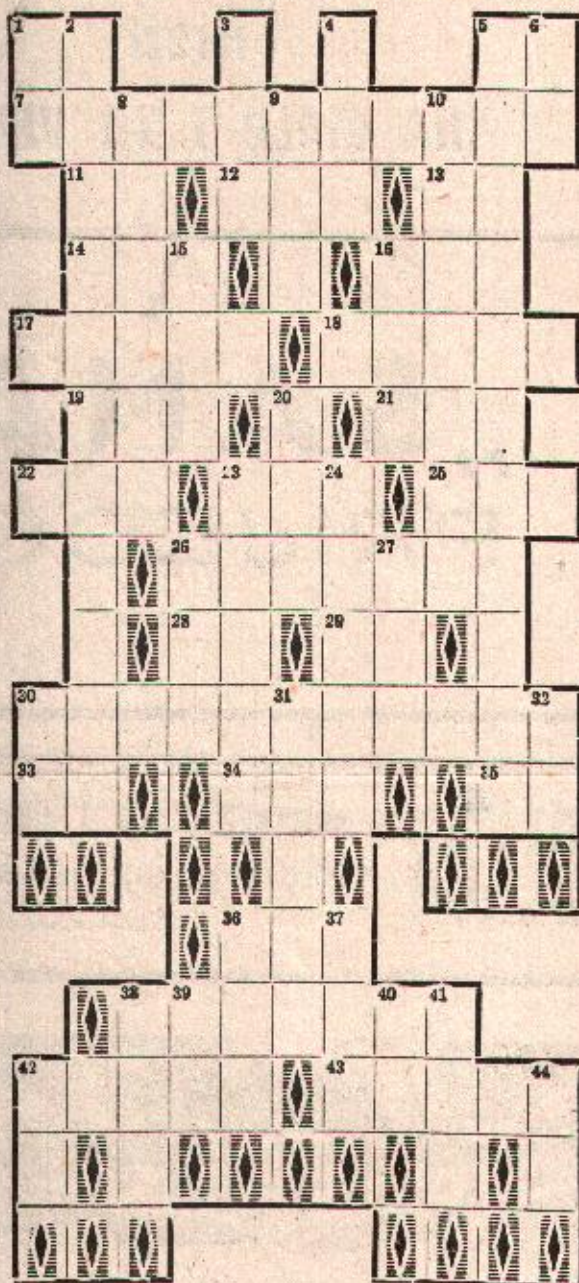
УЧЕСТВУЈТЕ У НАГРАДНОМ ТАКМИЧЕЊУ. НАГРАДНА КРИЖАЛЈКА БР. 2

Шифра:

Име:

Адреса:

НАГРАДНА КРИЖАЛЈКА БР. 2

ВОДОРАВНО:

1. Део коњске опреме; 5. предлог; 7. прорачун; 11. negacija; 12. јужно воће; 13. negacija; 14. 3 разна слова; 16. и тако даље; 17. незгодан događaj; 18. Мађарско мушко име; 19 отац (слов.); 21. Мјесто у Далмацији; 22. смучке; 23. кућна štetočina; 25. Јидовска četvrt (bez zadnjeg slova); 26. Муџител; 28. Nos (мађ); 29. Лићна zamjenica; 30. Професор или познавалац кривичних права; 33. Бог sunca; 34. Млијечни производ; 35. Pokazna zamjenica; 36. Узда се у nekog; 38. Brutalan; 42. ptice selice; 43. aeroplan.

ДА ЛИ ВАМ ЈЕ ПОЗНАТО

- 1) Које је године и гдје Петар Trifunović постао шаховски majstor?
- 2) Шта ће судија dosудiti kada играч из било kog razloga skine kopačku, а nastavi да игра?

Одговори:

- 1) Године 1931 у Банjoj Luci на amatersком турниру Trifunović је освојио titulu шаховског majstora.
- 2) Ако играч из било kog razloga skine kopačku судија ће га udaljiti из igre sve dotle dok не bude имао obje kopačke на nogama.

УСПРАВНО:

1. Vrsta peršuna; 2. Velika radionica у којој се radi rukom, а у којој је provedena podjela rada; 3. Nije prazan; 4. Proizvod sagorijevanja drveta; 5. Ujedinjenost; 6. Два ista slova; 8. Ploviti vazduhom; 9. Boja za farbanje namještaja; 10. Spletkar; 15. Vrsta papagaja; 16. Два samoglasnika и suglasnik; 20. Suprotno ratu; 23. Zadah; 24. Udarac по obrazu; 26. Deo knjige; 27. Rijeka у Egiptu; 30. Два suglasnika; 31. Vila; 32. Pokazna zamjenica; 36. Rijeka у Bosni; 37. Aždaja; 38. Jedan beogradski sportski klub; 39. Konj (тур.); 40. Onomatopeja laveža; 41. Grad у NRS; 42. Nota solminzacija; 44. Prijedlog.

A. S.

У прошлом броју lista у nagradnoj križaljki potkrале су се неке greške у tekstu, те ih sada ispravljamo.

12. Pomoćnik župnika,
18. Mjera за dužinu
20. Hemijski znak за kobalt
24. Prestonica једне Evropske države
49. Име ruskog kompozitora Molimo čitaоce да ово uvažе.

„SANA“

Trgovačko preduzeće za promet poljoprivrednih proizvoda

NA VELIKO I MALO

PRIJEDOR

Najbrže, najsolidnije i najbolje plasira poljoprivredne proizvode u trgovačkoj mreži

NA MALO I NA VELIKO

„SANA“

PRIJEDOR

„Mlječanica“

Tvornica keksa, tjestenine i bonbona

Prijedor

Proizvodi sve vrste keksa prvorazredne kvalitete i uz pristupačne cijene. U kratkom vremenu otpočeće i sa proizvodnjom tjestenine, rahatlokuma i tahanalve.

„Mlječanica“

Prijedor

„DEKOR“ soboslikarska i ličilačka zadruga SOJ
Banja Luka, sjedište Ive Mažara 25
TEKUĆI RAČUN 750 - T - 163

Vršimo sve soboslikarske, ličilačke i pismoslikarske radove na čitavoj teritoriji FNRJ.

Raspolažemo sa solidnim stručnim kadrom i sa dobrim materijalom. Posao obavljamo brzo, solidno i po povoljnim cijenama.

Šta je Evlija Čelebija vidio u Banjoj Luci prije 300 godina

Piše: AHMED KARABEGOVIĆ

(Nastavak VI)

Čuveni turski putopisac Evlija Čelebija došao je u Banju Luku s novoimenovanim bosanskim vezirrom Melik Ahmedpašom 1658 godine. Tu su se zadržali oko sedam mjeseci i odatle je imao priliku da obiđe Liku, dijelove Zagorja i Slavonije. Mnogi istoričari s nepovjerenjem gledaju na vjerodostojnost podataka koje Čelebija iznosi u svojim putopisima. Ali, bez obzira na opravdanost ili neopravdanost tih zamjerki, u slijedećem napisu navešćemo ono šta je Čelebija vidio prije 300 godina u Banjoj Luci i što je svojom rukom zabilježio, i drugo — kako je od tadanjeg hrvatskog bana Nikole Zrinjskog oslobodio poznatog krajskog vojskovođu, bihačkog kapetana Ličkog Mustajbega.

Po dolasku u Banju Luku vezir i Čelebija su se smjestili u konacima Mehmedbega Sokolovića, Ferhadpašina sina. Njihovi konaci su se nalazili na Gornjim Hasetima, u današnjoj Imamovića ulici. Danas su od tih zdanja ostale dvije kuće. Te starinske kuće doskora su pripadale banjalučkoj porodici

Pašića. Tu su Melikpaša i Čelebija bili sedmomjesečni gosti.

Čelebija, uglavnom, ovako opisuje Banju Luku iz tog vremena:

»Grad se sastoji iz dva dijela: nove i stare varoši. Između njih je pola sata hoda. U sarajevskoj teferhani (glavni arhiv) sve se to naziva Banjalutkin. Dvije tvrđave su na lijevoj strani rijeke Vrbasa, a do one manje vode tekućice (vjerovatno se ovdje misli na stari grad Vrbas na ušću rječice Suturlije). Gradić je veoma tvrd. Iz njega se poput ježa izježio jedan top od 30 pedalja.

Banja Luka je sjedište sandžakbega (okružnog načelnika). Godišnji prihod zapovjednika grada iznosi 12.000 groša, a plata kadije 300 groša. Od viših državnih činovnika tu su muftija, janičarski serdar, šeherski vojvoda, nadzornik trošarine i viši poreznik.

Šehir se proteže s obje strane rijeke Vrbasa. S jedne na drugu stranu prelazi se drvenim mostovima na tri mjesta. U varoši je svega 45 mahala, od kojih su najveće Ferhadpašina i Sarajevska. Ima oko 13.000 krovova, velikih i

malih kuća, lijepih i urednih, crijepom i daskom pokrivenih. Tu je i 45 džamija, a ima i bogomolja drugih vjeroispovjesti. Jedanaest je osnovnih škola, a od viših škola svega četiri. Od banja poznate su Ferhadpašina u novom šcheru i banja toplica u starom šcheru. Nad ovom je zdanje od četiri čoka sa kupolama na vrhu. Ona potiče još od prastarih vremena. Ovdje svaka veća kuća ima svoju banju.

Čaršija je velika i iskičena sa oko 300 dućana, a tvrdo sazidani bezistan sa oko stotinu dućana. Trgovina je vrlo živa i jeftinoća velika. Donosi se dosta pšenice, ječma, raži, prosa i heljde. Za jednu bakarnu penzu (paru) kupi se hljeb od jedne oke, govede i bravlje meso tri penze, kablca kisela mlijeka jedna penza, a masla, meda i kajmaka ima u izobilju.

Banja Luka je sva zamotana u zelenilu. Svaka kuća okružena je baštom koja je zasađena plemen-

tim voćem i vinovom lozom. Od voća najbolje su trešnje. Jednom su Melikpaši donijeli sepet trešanja, krupnih kao orah. Uzesmo jednu trešnju i stavismo je na terazije. Na drugi tas stavili smo jedan asid (8 grama). Tasovi se poravnashe. Kudgod sam hodao ovako krupnih trešanja nigdje ni-

U IDUĆEM BROJU:

Oslobođenje bihačkog kapetana i krađa pašinog blaga u Banjoj Luci

sam vidio; dunje i jabuke su im hvale vrijedne. Kupusne glavice velike su koliko i kotao. Ovaj narod troši mnogo kupusa i jede ga s velikom slašću. Od pića im je na dobru glasu kiselo mlijeko, medeno šerbe, šipkova turšija, nanina vodica i vesela voda (rakija). Za teferice ima dosta pogodnih mjesta, a najposjećenija je Ferhadpašina bašta.

Jedan dio naroda bavi se trgovinom. Te odlazi u Beograd, Skoplje i Solun, noseći i donoseći raznu robu; jedni su činovnici, drugi vojnici, treći opet zanatlije i učeni ljudi. Osobito im je razvijeno zanatstvo u željezu. Haljine su im od krajske čoh, dolame izvezene gajtanom, čakšire sa kopčama, na nogama čizme jemenije ili pleteni opanci, a na glavama krajski kalpaci. Žene su im skromne i lijepo idu. Jezik im je bosanski, a imena skraćuju. Hasana zovu Haso, Mustafu Mujo, Jovana Jovo, a Josipa Jozo.

Jednog dana — nastavlja Čelebija svoje doživljaje iz Banje Luke — pozove me moj gospodar Melikpaša preda se i reče da je od sultana stigla zapovjed da se od bana Zrinjskog mora izbaviti zarobljeni bihački kapetan otkupninom od 40.000 groša. Poljubih paši ruku i obradovah se što ću ići u stranu zemlju. Istog dana paša naredi da se za Zrinjskog izda slijedeće: 100 topova samura

i dijarbekirskog platna, 100 topova perzijskog crvenog beza i astrahanskog sukna, 100 pari vunelih bosanskih čebadi, 100 komada crvenog sahtijana (fino učinjena koža) i 100 komada žutog sahtijana, 200 pari crvenih i žutih čizama, 100 pari ženskih papuča, 1.000 fi-

nih tankih košulja. Sve u vrijednosti od 40.000 groša.

Posebno je poslao banu na dar jedan perzijski čilim, čurak od crvene čoh s kunom postavljen, šarenu svilenu serdžadu i zapečaćeno pismo. Kad je sve to natovareno na deset srijemskih kola, dobijem 500 konjanika za pratnju. Na polasku paša mi predaše i kesu (830 groša i 33 pare) za put.

Iz Banje Luke krenem na put prema zapadu. Dođosmo u kasabu Trn. Kasaba ima oko 500 krovova, čaršiju, jedan han i dvije džamije. Iz Trna stigmosmo u Gradišku za pet sati. Gradiška je na širokom ravnom polju, lijepa palanka, ima sreskog načelnika, dizdara (komandanta tvrđave) i 200 vojnika. Od osam džamija najljepša je kapetanova.

(Nastaviće se)

NACRT ODLUKE GNO O STAMBENOJ TARIFI

Prema članu 16 Uredbe o upravljanju stambenim zgradama, Narodni odbor grada Banje Luke propisuje stambenu tarifu za područje grada Banje Luke. Ovu stambenu tarifu nakon što je prošlo narodni odbor potvrđuje Izvršno vijeće NRBiH.

Pri donošenju ovoga predloga stambene tarife vodilo se računa

II	2.964	14.050.—	4.74.—	9.48.—
III	41.711	211.000.—	5.05.—	10.10.—
IV	116.224	491.000.—	4.23.—	8.45.—
V	102.305	403.850.—	3.94.—	7.88.—
VI	36.975	159.000.—	4.30.—	8.60.—

Prema ovim podacima izlazi da je prosjek stanarine danas 8.90 dinara po 1 m², izuzev stanova koji su sagrađeni poslije 1950 godine. Ako se ovaj prosjek poveća za 50% izlazi da novi prosjek u stambenoj tarifi treba da iznosi 13.35 dinara za 1 m² raspoređen na pojedine kategorije tako, da se i ukupna stanarina poveća za 50% od postojeće na području grada Banje Luke.

Prema ovome ukupan iznos po 1 m² u predlogu stambene tarife, za sve kategorije kao i za stanove van kategorija iznosi 134, a podjeljeno na 9 kategorija stanova kao i stanove van kategorije iznosi prosjek 13.4 dinara za 1 m² t. j. današnji prosjek stanarine uvećan za 50%.

U pogledu zona grad je podjeljen na 4 zone i predviđeno je povećanje osnovne stanarine u I zoni za 15%, u II zoni za 10% i u III zoni za 5%, dok će se za IV zonu plaćati stanarina po 1 m² kako je predložena u stambenoj tarifi.

Prema predlogu stambene tarife stanarina u pojedinim kategorijama za 1 dvosobni stan sa kuhinjom, ostavom, kupatilom i predsobljem iznosila bi, ako površinu stana računamo sa 60 m² i to:

Kategorija	Dinara
I	1.500.—
II	1.320.—
III	1.140.—
IV	1.020.—
V	840.—
VI	720.—
VII	600.—
VIII	420.—
IX	300.—
van kategorije	180.—

Gornji iznosi mjesečne stanarine odnosili bi se na zgrade u IV zoni dok bi se stanarina za stanove u III zoni povisila za 5%, u II zoni za 10% i u I zoni za 15%, te bi na taj način stanarina po pojedinim kategorijama izgledala ovako u I zoni:

Kategorija	Dinara
I	1.725.—
II	1.518.—
III	1.311.—
IV	1.173.—
V	966.—
VI	828.—
VII	690.—
VIII	483.—
IX	345.—
van kategorija	180.—

Na osnovu člana 54 tačke 5 i člana 84 stav - Zakona o narodnim odborima gradova i gradskih opština, člana 16 i 92 Uredbe o upravljanju stambenim zgradama i člana 3 i 8 Osnovnog zakona o prekršajima, predlaže se Narodnom odboru da donese

ODLUKU

O STAMBENOJ TARIFI za područje grada Banje Luke

Član 1

U svrhu plaćanja stanarine sve zgrade na području grada Banje Luke dijele se u 4 zone.

Član 2

U I zonu spadaju sve zgrade koje se nalaze u ulicama: Aleja JNA, do Pelagića s desne strane i do prilaza stadionu »Borac« s lijeve strane, Augusta Šenoa, Beneševa, Braće Lastrića, Branka Radićevića do Aleje Braće Pavlića, Đure Pucara do Pelagića, Ferhatpašina, Fra Grge Martića do Pelagića, Borisa Kidrića do Pelagića, Gajeva, Hajduk Veljkova, Ive Lole Ribara, Josipa Šoše Mažara do Ive Mažara, Maršala Tita od

o tome da ukupan iznos stanarine na području grada Banje Luke, izračunat po stambenoj tarifi, bude za 50% veći od ukupnog iznosa postojeće stanarine.

Prema podacima iz 1950 godine iznos stanarine po kategorijama za 1 m² prije i poslije povisjenja stanarine od 1. novembra 1952 godine iznosio je:

II	2.964	14.050.—	4.74.—	9.48.—
III	41.711	211.000.—	5.05.—	10.10.—
IV	116.224	491.000.—	4.23.—	8.45.—
V	102.305	403.850.—	3.94.—	7.88.—
VI	36.975	159.000.—	4.30.—	8.60.—

početka do Pave Radana, Meštovića, Mirka Višnjica, Narodnog heroja Marije Bursać, Nikole Tesle, Ruzveltova, Sime Šolaja, Strosmajerova, Trg palih boraca, Vese Masleše, Vladimira Nazora, Vuka Karadžića i Trg 27. jula.

U II zonu spadaju sve zgrade koje se nalaze u ulicama: Aleja JNA od Pelagića s desne strane i od prilaza stadionu »Borac« s lijeve strane do kraja, Ante Jakića, Avde Čardžića do Nurije Pozderca, Avde Karabegovića, Bašagića, Beogradska, Bezistan, Brace Potkonjaka do Nurije Pozderca s desne strane i do Danka Mitrova s lijeve strane, Braće Maglajića, Braće Pavlića, Branka Morača, Branka Radićevića od Aleje Braće Pavlića do bivše pruge, Čaire, Dositeja Obradovića, Duška Košćice, 22. aprila, Đinića, Đure Jakšića, Đure Pucara od Pelagića do kraja, Fadila Maglajića, Fra Grge Martića od Pelagića do kraja, Borisa Kidrića od Pelagića do kraja, Gavrila Principa, Grmečka, Grobljanska, Gundulića, Hadži Lojina, Hanište, Irfana Gvoždara, Ive Mažara, Josipa Mažara Šoše od Ive Mažara do kraja, Kočićeva, Kozarska do Filipa Macure, Lutije Smajlagića, Maglajića sokak, Maršala Tita od Pave Radana do kraja, Masarikova, Medreska, Mehmeda Mašinovića, Mićurinov trg, Mihaela Pupina, Mirka Kovačevića, Miše Stupara zaključno sa broj 10 i broj 3, NH Aleksandra Rankovića, NH Mladena Stojanovića zaključno sa broj 7 i broj 9, NH Kasima Hadžića, NH Zdravka Čelara, Nazima Dabića, Novice Cerovića, Omladinska zaključno sa broj 39 i broj 32, Osmana Đikića, Pave Radana, Pelagića, Petra Predrovića, Rade Ličine, Ranka Šipke do bivše pruge, Rudarska do rijeke Crkvene kod Arnaudije džamije, Ruđi Čajevca, Save Kovačevića zaključno sa broj 30 i broj 37, Slavka Rodića, Slobodana Kokanovića, Sulje Halalkića, Svetozara Markovića, Šibića sokak, Trg i maja, Vilzonova zaključno sa broj 3 i broj 6, Zdrave Korde, Zmaj Jovina i Želje Barića.

U III zonu spadaju sve zgrade koje se nalaze u ulicama: Alibegovića, Alije Alijagića, Ahmeta Hadžihalilovića do puta za Pučile, Augusta Cesarca, Avdagića, Avde Čardžića od Nurije Pozderca do kraja, Avde Hercegovca, Bosanska do Augusta Cesarca, Braće Podgornika do Franje Nanuta, Brace Potkonjaka od Nurije Pozderca s desne i Danka Mitrova s lijeve strane do kraja, Braće Bukića, Braće Odića, Branka Radićevića od bivše pruge do kraja, Čermetana do Jularca, Dabulhančića, Druge Langa, Fahreta Dedića, Filipa Macure, Frana Supila, Franje Kluzza, Franje Nanuta, Gorana Kovačića do Petrićevačkog puta, Gornji sokak, Gušića, Halilovac, Halil Pašina, Hasana Kikića, Hazna, Ivana Cankara, Ivica Davida do Franje Nanuta, Jularc, Jurja Križanića, Karla Rojca, Knežopoljska, Kozarska od Filipa Macure do Halil Pašine ulice, Krajiških brigada, Lede Karabegovića, Matije Guca, Mažurančića, Mehmeda Delića, Mejdana, Miše Radakovića, Milana Radmana, Mirka Mrmolje, Mislavljića, Miše Stupara od Beogradske do kraja, Muhurdževića, Mundžića, NH Danka Mitrova do Rebrovačke crkve, NH Mladena Stojanovića od broja 10 i 11 do kraja, Nova ulica, Novi sokak, Novo Naselje, Nurije Pozderca, Njegoševa, Omladinska od broja 34 i 41 do

kraja, Osmana Malkića, Paprikovac, Petrićevački put, Pilanska do pruge, Pionirska, Plivčeva, Ranka Šipke od bivše pruge do kraja, Rize Golalića, Rudarska od mosta na rijeci Crkveni kod Arnaudije džamije do mosta kod direkcije rudnika, Save Kovačevića od broja 39 do kraja, Sulejmana Jarana, Seškića, Šibalovića, Varičakova, Vilzonova od broja 5 i 8 do kraja, Vrbaski put, Vukova i Mustafe Sabitovića.

U IV zonu spadaju sve ostale zgrade.

Član 3

U svrhu određivanja stanarine po ovoj tarifi sve stambene zgrade odnosno stanovi na području grada Banje Luke, dijele se u 9 kategorija i stambene zgrade odnosno stanove van kategorije.

Član 4

U I kategoriju spadaju stanovi u vilama kao i u zgradama u sastavu više stanova i to u visokom parteru, I i II spratu. U ovu kategoriju spadaju i stanovi u prizemlju zgrade koja se nalazi u vrtu ili parku. Stanovi ove kategorije moraju imati poseban ulaz. To su luksuzno opremljeni stanovi sa potpunim komforom sa odličnim rasporedom i povezanošću prostorija. Sobe kao i sve ostale prostorije moraju biti prostrane, zračne i svijetle sa dobrim parketom u sobama kao i velikim duplim prozorima. Ovi stanovi moraju imati kompletne sporedne prostorije: kuhinju prostranu i svijetlu sa pločicama na zidovima kao i na podu, kupatilo sa pločicama i modernim sanitarnim uređajem kao i poseban klozet. Ako se stan nalazi u villi treba da ima hol, a ako je u zgradi sa više stanova mora da ima predsoblje kao i podrum za ogrev. Ovi stanovi moraju imati potpune i ispravne električne, vodovodne i kanalizacione instalacije kao i potpun sanitarni uređaj. Zagrijavanje se vrši kaljevim pećima. U ovu kategoriju spadaju i garsonjere koje ispunjavaju uslove komfora za I kategoriju.

U II kategoriju spadaju modernno opremljeni stanovi, manje luksuzni. Stanovi se mogu nalaziti u posebnoj zgradi ili u zgradi sa više stanova u visokom parteru, I, II, III i IV spratu kao i u prizemlju ukoliko imaju komfor I kategorije. Stan treba da je prostran, zračan, svijetao i suh, visina soba najmanje 2,80 m. Stanove ove kategorije kategorije dobar raspored i dobra povezanost prostorija. Sobe moraju imati parket, velike i duple prozore, kompletne pomoćne prostorije: kuhinju prostranu i svijetlu obloženu pločicama ili u masnoj boji, a pod može da bude i od betona, kupatilo sa oblogom od pločica, a sa betonskim podom i kompletnim sanitarnim uređajem. Stanovi ove kategorije mogu imati verandu ili terasu. Pravo na upotrebu praonice rublja u zgradi kao i podrum u zgradi. U ovu kategoriju spadaju i garsonjere sa dobrim uređajem.

U III kategoriju spadaju komforni stanovi sa dobrim zdravstvenim uslovima koji se mogu nalaziti na svim spratovima osim suterena i mansarde. Sobe moraju biti svijetle i zračne sa podom od parketa, sa duplim prozorima, dok pomoćne prostorije mogu biti nedovoljno svijetle i zračne ako su ostali uslovi povoljni. Visina soba mora da bude 2,70 m. U ovoj kategoriji se traži dobra povezanost prostorija. Pomoćne prostorije moraju biti kompletne: kuhinja sa masnom bojom, odgovarajuća ostava, kupatilo sa kompletnim sanitarnim uređajem kao i klozet. Stan mora da ima pravo na upotrebu praonice rublja u zgradi, ili zajedničku praonicu van zgrade i zaseban podrum u zgradi, dobre vodovodne, električne i kanalizacione instalacije. Svi stanovi komfora I i II kategorije koji se nalaze na mansardi ulaze u ovu kategoriju.

U IV kategoriju spadaju stanovi koji se mogu nalaziti na svim spratovima izuzev suterena. Sobe u ovim stanovima moraju biti svijetle, zračne i suhe, dok pomoćne prostorije mogu biti nedovoljno osvijetljene i manje zračne. Visina soba najmanje 2,70 m sa parketom ili dobrim patosom i duplim prozorima. Od pomoćnih prostorija treba da ima: kuhinju sa zidom u masnoj boji ili bez masne boje, ostavu, kupatilo sa nepotpunim sanitarnim uređajem kao i klozet na ispiranje, pravo upotrebe praonice rublja u zgradi ili van nje kao i smještaj ogrijeva u zgradi; ili izvan zgrade. Stan mora imati potpune električne i kanalizacione instalacije. Stanovi iz I i II kategorije koji se nalaze u suterenu kao i stanovi iz II i III kategorije koji se nalaze na mansardi spadaju u ovu kategoriju.

U V kategoriju spadaju stanovi sa nepotpunim komforom, ali čije sobe moraju biti dovoljno zračne, svijetle kao i suhe. Stan se može nalaziti na svim spratovima osim suterena, a visina soba mora da je najmanje 2,70 m. Sobe su patosane i nemaju duple prozore, a od pomoćnih prostorija mora da imaju: kuhinju sa podom od drveta ili betona, ostavu i klozet na ispiranje, zatim pravo upotrebe zajedničke praonice van zgrade ukoliko postoji, te smještaj ogrijeva u šupama van zgrade. Stan može da bude sa predsobljem ili običnim komunikacionim hodnikom, da posjeduje verandu ili balkon, ispravnu električnu i vodovodnu kanalizaciju. U ovu kategoriju spadaju i stanovi u suterenu ako ispunjavaju uslove iz III kategorije kao i stanovi iz IV kategorije na mansardi. Pomoćne prostorije u ovoj kategoriji mogu biti nedovoljno suve.

U VI kategoriju spadaju zdravi nekomforni stanovi koji se mogu nalaziti na svim spratovima kao i na mansardi osim stanova u suterenu. Sobe moraju biti suhe, nedovoljno svijetle i zračne dok pomoćne prostorije mogu biti vlažne kao i nedovoljno osvijetljene. Sobe mogu da budu visoke najmanje 2,60 m, patosane i sa jednostavnim prozorima ili duplih prozora manjih dimenzija. Od pomoćnih prostorija moraju imati: kuhinju i eventualno ostavu. Kuhinja može imati pod od dasaka, betona ili cigle. Klozet može biti van stana ili zajednički u zgradi, a prostorije za smještaj ogrijeva van zgrade. Ulaz u stan mora biti kroz verandu ili sličan pokriven prostor ili direktan iz dvorišta. Stanovi moraju imati električno osvijetljenje, dok vodu mogu imati u dvorištu. U ovu kategoriju spadaju stanovi u suterenu ako ispunjavaju uslove najmanje V kategorije.

U VII kategoriju spadaju stanovi koji su nedovoljno svijetli, zračni i suhi, a najmanja visina soba može da bude 2,50 m, sa jednostrukim prozorima, patosane, dok pod u kuhinji može da bude od betona ili cigle. Klozet može da bude i van zgrade zajednički, a u stan se ulazi direktno iz dvorišta ili sa ulice. Ovi stanovi mogu da budu i bez ostave. Smještaj ogrijeva je van zgrade. Obavezno je da ima električno osvijetljenje, dok vodu može imati u dvorištu ili se snabdjevati sa javne česme ili bunara.

U VIII kategoriju spadaju stanovi koji su loši i nedovoljno zdravi, mogu se nalaziti na svim spratovima kao i u podrumu, vlažni su, slabo zračni, sa sobama visokim najmanje 2,30 m. Imaju male jednostruke prozore, patos od dasake u dosta dotrajalom stanju od betona ili cigle. Stan može biti bez smještaja za ogrijev, a klozet zajednički u dvorištu. Stanovi imaju električno osvijetljenje, a vodu u dvorištu sa javne česme ili bunara.

U IX kategoriju spadaju stanovi koji su vlažni ili suhi kod tipova starobosanskih kuća, prozor su d 1,50 m iznad zemlje, plafon je omalterisan, sa najmanjom visinom u sobama do 2 m. Ovi sta-

novi su sa nehigijenskim klozetima ili su bez istih, a imaju električno osvijetljenje ili djelimično t. j. u nekoj od prostorija. Korištenje vodovoda je van zgrade na javnim česmama ili bunarcima. U ovu kategoriju spadaju stanovi u barakama koje su omalterisane unutra.

U stanove van kategorije spadaju stanovi, koji se nalaze u ruševnom stanju potpuno dotrajali i u njima se stanuje silom prilika. Isti su opasni po zdravlje i život stanovara. U sastav stanova van kategorije ulaze sve montažne barake bez zbuca.

Član 5

Stanarina se plaća po niže navedenoj tarifi za 1 m² stambene površine, a prema kvalitetu i mjestu stana i to:

Kategorija	I	25.— din.
"	II	22.— "
"	III	19.— "
"	IV	17.— "
"	V	14.— "
"	VI	12.— "
"	VII	10.— "
"	VIII	7.— "
"	IX	5.— "
van kategorije		3.— "

Član 6

Iznosi stanarine po 1 m² u svim kategorijama povećavaju se i to: u I zoni za 15%, u II zoni za 10% i u III zoni za 5%.

Član 7

Za bašte, vrtove i parkove korisnici stanova plaćaju posebnu naknadu i to: dinara 2 p 1 m² godišnje, a za voćnjake dinara 4 po 1 m² godišnje. Od ove naknade 50% ide vlasniku, a 50% ide u fond za održavanje zgrade kojoj pripada bašta, park, vrt ili voćnjak.

Član 8

Vlasnik zgrade u privatnoj svojini koja je uključena u stambenu zajednicu ima pravo na 10% od ukupne stanarine.

Ako privatni vlasnik nema sredstava za održavanje, ima pravo na 50% od ukupne stanarine, ali ne više od dinara 3.000.— mjesečno po članu porodice koju je dužan održavati.

Član 9

Nakon podmirenja obaveza iz člana 7 Uredbe o upravljanju stambenim zgradama, ostatak stanarine raspodjeljuje se na slijedeće fondove:

- 1) U amortizacioni fond 50%.
- 2) U fond za upravljanje zgradom procenat koji određuje Savjet stambene zajednice.
- 3) U fond za održavanje zgrade ostatak stanarine koji ostane nakon uplata u amortizacioni fond i fond za upravljanje zgradom.

Član 10

Od sredstava amortizacionog fonda odvaja se 20% u fond za izgradnju stambenih zgrada grada Banje Luke.

U fond za izgradnju stambenih zgrada grada Banje Luke uplaćuje se i 60% zakupnine za poslovne prostorije u zgradama vlasništvo opštenarodne imovine. Za zgrade u privatnoj svojini, u kojima postoje poslovne prostorije, uplaćivače se 50% zakupnine u fond za izgradnju stambenih zgrada grada Banje Luke. Ostatak od 50% zakupnine za poslovne prostorije za zgrade u privatnoj svojini, raspoređuje se na način propisan za raspodjelu stanarine u smislu propisa ove Odluke.

Član 11

Dosadašnja sredstva Fonda za održavanje zgrada raspodjeljuju se i to: 50% u fond za izgradnju stambenih zgrada grada Banje Luke, a 50% (po odbitku 3% za troškove) u amortizacioni fond pojedinih stambenih zajednica za zgrade na njihovom području.

Član 12

Povrede odredaba Uredbe o upravljanju stambenim zgradama i povreda propisa ove stambene tarife kazniće se novčanom kaznom do 3.000. dinara.

Član 13

Ova stambena tarifa stupa na snagu danom objavljivanja u »Službenom listu NOG-a Banje Luke«, a primjenjivaće se od 1. aprila 1954 godine.

